

**UCHWAŁA NR IV/21/19
RADY GMINY RYMAŃ**

z dnia 14 lutego 2019 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rymań na lata 2019-2027

Na podstawie art. 7 ust. 1 i 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz.1508 z późn. zm.) Rada Gminy uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rymań na lata 2019-2027, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rymań

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Anna Dworek

*Załącznik do Uchwały Nr IV/21/19
Rady Gminy Rymań
z dnia 14 lutego 2019r.*

Strategia

Rozwiązywania Problemów Społecznych

Gminy Rymań

na lata 2019-2027

Projekt przygotowała: Aldona Więcek
Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA	6
1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII.....	6
3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII	13
II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA	15
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY RYMAŃ	15
2. DEMOGRAFIA	16
3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	22
4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	23
5. GOSPODARKA.....	24
6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE.....	26
7. EDUKACJA I KULTURA.....	29
8. OCHRONA ZDROWIA	32
9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	35
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	36
11. POMOC SPOŁECZNA.....	41
12. SEKTOR POZARZĄDOWY.....	49
13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	50
14. BEZROBOCIE.....	53
15. BEZDOMNOŚĆ	60
16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	60
17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI	64
18. SYTUACJA DZIECKA	65
19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH.....	72
20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	75
21. ANALIZA SWOT	77
22. PODSUMOWANIE.....	85
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	88
1. MISJA	89
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	90

3. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI	105
4. PROGNOZA ZMIAN	105
5. RAMY FINANSOWE	107
6. PROGRAMY I PROJEKTY	108
IV. UWAGI KOŃCOWE	108

WSTĘP

W oparciu o uzyskane dane i materiały została przygotowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rymań, która pozwala na aktywizację lokalnej polityki społecznej oraz wskazuje problemy, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem pracy ze strony władz samorządowych.

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rymań został przygotowany na lata 2019-2027. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, obszaru pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, Kościoła, mieszkańcy gminy.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe. Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej w gminie byli losowo wybrani mieszkańcy oraz osoby mające wpływ na kształt polityki społecznej lokalnej (m.in. radni, pracownicy Urzędu Gminy, członkowie komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, pracownicy placówek oświaty, kultury, pomocy społecznej, służby zdrowia, Policji, organizacji pozarządowych, kościoła). W sumie do analizy przedłożono 40 anonimowo wypełnionych arkuszy ankiet.

Wśród ankietowanych było 65,38% kobiet i 23,08% mężczyzn, pozostałe 11,54% badanych nie zadeklarowało swojej przynależności płciowej. Najliczniej reprezentowane były grupy wiekowe 36-45 lat (38,46%) i 46-55 lat (26,92%). Następnie reprezentowana była grupa wiekowa 56-65 lat, która stanowiła 19,23% tej próby. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby w wieku 26-35 lat (11,54%), natomiast 3,85% badanych nie określiło swojej przynależności do grupy wiekowej. Pod względem czasu zamieszkiwania w gminie najliczniej reprezentowane były osoby mieszkające w gminie od urodzenia (53,85%), następnie osoby mieszkające w gminie od 2 do 33 lat (34,61%). Pozostali respondenci zamieszkują gminę od 1 roku (3,85%). 7,69% respondentów nie zadeklarowało czasu przebywania na terenie gminy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rymań w swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym, i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów realizowanych w sferze społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań będzie zależała

zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i aktywnej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Dokument strategii składa się z trzech zasadniczych części: wprowadzającej, analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii.

Część analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu tzw. źródeł tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet skierowanych do mieszkańców. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: demografia; infrastruktura techniczna; komunikacja i transport; gospodarka; zasoby i warunki mieszkaniowe; edukacja i kultura; ochrona zdrowia; sport, rekreacja i turystyka; bezpieczeństwo publiczne; pomoc społeczna; sektor pozarządowy; bezrobocie; bezdomność; uzależnienia i przemoc w rodzinie; równość płci, sytuacja dziecka; sytuacja osób starszych; sytuacja osób niepełnosprawnych.

Część programowej ujęte zostały założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata zawarte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacje na temat sposobu wdrożenia dokumentu, a także prowadzenia monitoringu jego realizacji. Dla oceny stopnia wdrożenia dokumentu został przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

1.1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1518 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 554 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1827)

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 180)
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 239 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2016 r. poz. 157),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2016 r. poz. 546 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 220).
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2016 r. poz. 162).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

1.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rymań jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

1.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska i powrót na ścieżkę rozwoju. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi (Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020), które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

W dziedzinie wzrostu zatrudnienia i spójności wprowadzono nowy instrument, jakim jest zarządzany centralnie program „Łącząc Europę”, który ma na celu finansowanie priorytetowych przedsięwzięć infrastrukturalnych w dziedzinie energii, transportu oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych, których realizacja leży w interesie Unii Europejskiej. Nowy program „Zdrowie na rzecz wzrostu” jest ukierunkowany na działania o wyraźnej unijnej wartości dodanej, zgodnie z celami Strategii „Europa 2020”. Głównym celem programu jest współpraca z państwami członkowskimi UE w celu ochrony obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi, osiągnięcia większej stabilności usług opieki zdrowotnej oraz poprawy stanu zdrowia społeczeństwa, przy jednoczesnym zachęcaniu do innowacji w dziedzinie ochrony zdrowia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- objęcie kobiet i dzieci programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do mieszkań dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- zwiększenie dostępu do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorzady terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program jest ukierunkowany na następujące obszary:

- realizację działań skierowanych do młodych, bezrobotnych osób w wieku od 15. do 24. roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych” i „Gwarancji dla młodzieży”;
- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia Strategii „Europa 2020” i krajowych programów reform;
- wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę;
- poszukiwanie nietypowych, innowacyjnych, stosowanych w innych krajach metod rozwiązywania problemów społecznych;
- realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 jest dokumentem, który określa cele polityki rozwoju prowadzonej w regionie, w tym polityki społecznej. W Strategii zawarto 6 celów strategicznych i 34 cele kierunkowe:

- Cel strategiczny nr 1: „Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania”, w ramach którego sformułowano następujące cele kierunkowe:
 - 1.1. Wzrost innowacyjności gospodarki.
 - 1.2. Wzrost konkurencyjności województwa w krajowym i zagranicznym ruchu turystycznym.
 - 1.3. Wspieranie współpracy przedsiębiorstw i rozwoju przedsiębiorczości.
 - 1.4. Wspieranie wzrostu eksportu.
 - 1.5. Zintegrowana polityka morska.
 - 1.6. Restrukturyzacja i rozwój produkcji rolnej i rybactwa.
- Cel strategiczny nr 2: „Wzmocnienie atrakcyjności inwestycji regionu”, w ramach którego sformułowano następujące cele kierunkowe:

- 2.1. Podnoszenie atrakcyjności i spójności oferty inwestycyjnej regionu oraz obsługi inwestorów.
 - 2.2. Wzmacnianie rozwoju narzędzi wsparcia biznesu.
 - 2.3 Tworzenie i rozwój stref aktywności inwestycyjnej.
 - 2.4. Budowanie i promocja marki regionu.
- Cel strategiczny nr 3: „Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu”, w ramach którego sformułowano następujące cele kierunkowe:
 - 3.1. Rozwój funkcji metropolitalnych Szczecina
 - 3.2. Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalina.
 - 3.3. Rozwój ponadregionalnych, multimodalnych sieci transportowych.
 - 3.4. Wspieranie rozwoju infrastruktur społeczeństwa informacyjnego.
 - 3.5. Rozwój infrastruktury energetycznej.
 - 3.6. Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych.
 - Cel strategiczny nr 4: „Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami”, w ramach którego sformułowano następujące cele kierunkowe:
 - 4.1. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.
 - 4.2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów.
 - 4.3. Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii.
 - 4.4. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i systemu gospodarowania odpadami.
 - 4.5. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.
 - 4.6. Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych.
 - Cel strategiczny nr 5: „Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności”, w ramach którego sformułowano następujące cele kierunkowe:
 - 5.1. Rozwój kadr innowacyjnej gospodarki.
 - 5.2. Zwiększanie aktywności zawodowej ludności.
 - 5.3. Rozwój kształcenia ustawicznego.
 - 5.4. Rozwój szkolnictwa zawodowego zgodnie z potrzebami gospodarki.
 - 5.5. Budowanie społeczeństwa informacyjnego.
 - 5.6. Zwiększanie dostępności i uczestnictwa w edukacji przedszkolnej.
 - Cel strategiczny nr 6: „Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu”, w ramach którego sformułowano następujące cele kierunkowe:
 - 6.1. Wspieranie funkcji rodziny.
 - 6.2. Zwiększanie jakości i dostępności opieki zdrowotnej.
 - 6.3. Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego.

6.4. Wzmacnianie tożsamości i integracji społeczności lokalnej.

6.5. Rozwijanie dorobku kulturowego jako fundamentu tożsamości regionalnej.

6.6. Przeciwdziałanie ubóstwu i procesom marginalizacji społecznej.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 jest instrumentem realizującym zadania zmierzające do osiągnięcia spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej Unii Europejskiej przez inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu. Jego celem jest podjęcie wyzwań rozwojowych stojących przed województwem zachodniopomorskim w sferze gospodarczej, edukacji, aktywności zawodowej i społecznej, wykorzystania specyficznych potencjałów poszczególnych obszarów, systemu transportowego, energii i środowiska.

Przewidywane w programie działania zostały pogrupowane wokół osi priorytetowych, w przyporządkowanych im celach tematycznych i priorytetach inwestycyjnych, ukierunkowanych na realizację celów szczegółowych. Spośród nich do zagadnień z zakresu polityki społecznej należą następujące osie:

- Oś Programowa 4. Naturalne otoczenie człowieka;
- Oś Programowa 6. Rynek pracy;
- Oś Programowa 7. Włączenie społeczne;
- Oś Programowa 8. Edukacja;
- Oś Programowa 9. Infrastruktura publiczna;

Program Rozwoju Gminy Rymań na lata 2016-2022

Główne kierunki rozwoju Gminy ujęte w niniejszym Programie zostały wypracowane we współpracy z pracownikami Urzędu Gminy Rymań. Na kształcie Programu zaważyły przede wszystkim uwarunkowania wynikające z perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014-2020, która w sposób zasadniczy determinuje realizację poszczególnych obszarów rozwojowych Gminy Rymań oraz Ustawa z 24 stycznia 2014 roku o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz innych ustaw, która weszła w życie 8 kwietnia 2014 wskazująca, iż to właśnie Program Rozwoju Gminy jest obowiązującą instytucją prawną samorządu terytorialnego w zakresie prowadzenia polityki lokalnej w szeroko rozumianym kontekście pozyskiwania środków z Unii Europejskiej na lata **2014-2020**.

3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia strategii, dla której rok 2016 zamknął okres programowania, stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej gminy Rymań na lata 2019-2027.

Trudności i osiągnięcia

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniej strategii stanął na stanowisku, że w trakcie realizacji strategii nie napotkano większych trudności. Wskazując osiągnięcia, jakie odnotowano, członkowie zespołu zwrócili przede wszystkim uwagę na fakt, iż w okresie minionych pięciu lat realizowano harmonijnie wszystkie cele strategiczne wyznaczone w ocenianym dokumencie. Podkreślono, że:

- gmina zapewnia mieszkańcom dostęp do placówek oferujących pomoc psychologiczną, zdrowotną oraz pedagogiczną;
- szkolnictwo na terenie gminy ma szeroką ofertę zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży;
- placówki sportowe zachęcają mieszkańców gminy do zdrowego stylu życia,
- prężnie działa Klub Seniora, seniorzy wyjeżdżają na wspólne wycieczki, biorą udział w Senioradzie Powiatowej, biorą aktywny udział w życiu społecznym, systematycznie uczęszczają na zajęcia dla mieszkańców dostępna jest bogata oferta bezpłatnych badań, m.in. okulistycznych, onkologicznych, pod kątem osteoporozy i innych;
- nastąpił wzrost poziomu bezpieczeństwa w gminie w związku z budową nowych dróg oraz remontów dróg oraz chodników;
- usprawnieniu uległa organizacja dowozu dzieci do szkół;
- realizowane były programy profilaktyczno-edukacyjne;
- kadry pomocy społecznej miały możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach, co przekładało się na jakość i efektywność świadczonej pomocy mieszkańcom gminy.

Przedsięwzięcia, które należałoby podjąć w nowym okresie programowania

W opinii zespołu oceniającego realizację założeń poprzednio realizowanej strategii, w nowym okresie programowanie należy podjąć przedsięwzięcie mające na celu wspieranie rodzin w opiece nad dziećmi oraz nad osobami starszymi, by osoby te mogły pozostać jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania.

Ogólna ocena realizacji założeń poprzedniej strategii

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniej strategii, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, tak że ocena: 1 – oznacza, że osiągnięto zaawansowane przygotowanie do wdrożenia założeń strategii; 2 – oznacza, że rozpoczęto wdrażanie założeń strategii; 3 – oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte strategii; 4 – oznacza, że osiągnięto zaawansowany stopień wdrożenia założeń strategii; 5 – oznacza, że w pełni i skutecznie wdrożono założenia strategii, zaproponował ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 4.

Misja strategii Gminy Rymań stwarza mieszkańcom możliwości rozwoju i przeciwdziałającą marginalizacji i wykluczeniu społecznemu” była realizowana i wypełniana poprzez konkretne przedsięwzięcia, dzięki którym m.in. nastąpiła wyraźna poprawa jakości i warunków życia mieszkańców gminy.

II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY RYMAŃ

Rymań jest gminą wiejską położoną w północno – zachodniej Polsce, w województwie zachodniopomorskim, w południowo – zachodniej części powiatu kołobrzeskiego. Gmina zajmuje powierzchnię 146,15 km², co stanowi 20,2% powierzchni powiatu. Gmina Rymań sąsiaduje bezpośrednio z gminami: Gościno, Siemysł, Brojce, Płoty, Trzebiatów, Resko, Sławoborze.

Przez Gminę Rymań przebiega droga krajowa nr 6 Szczecin – Koszalin – Gdańsk oraz droga wojewódzka nr 105 relacji Rzesznikowo – Brojce – Gryfice – Świerżno, co stanowi istotny potencjał i stwarza możliwości rozwoju sektora magazynowo – transportowego.

Gmina ma charakter rolniczy. Większość terenów rolniczych znajduje się w jej północnej i środkowej części. Północna część Gminy posiada dobre gleby, przeważa tu struktura dużych otwartych kompleksów. Grunty wykorzystywane są dość intensywnie, a popegeerowskie obiekty są w części użytkowane (niektóre zostały odnowione i dalej są wykorzystywane pod działalność związaną z rolnictwem, inne zostały przekształcone i pełnią inne funkcje). W gminie występuje duży udział lasów. W północnej części są one rozproszone, natomiast w południowej tworzą duże kompleksy stanowiące element pasma o znaczeniu ponadlokalnym. Jej teren wchodzi w skład Równiny Białogardzkiej nad Morzem Bałtyckim, co stwarza dogodne warunki turystyczno-rekreacyjne.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Rymań pytania pozwalające uzyskać opinie na temat walorów gminy oraz czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe.

Wypełniający ankietę, wskazując atuty gminy, najczęściej wymieniali korzystne położenie geograficzne, sprzyjające rozwojowi turystyki, a także możliwość podjęcia pracy sezonowej. Uczestnicy badania doceniali gminną infrastrukturę sportowo-rekreacyjną (sieć ścieżek rowerowych, etc.), rozwiniętą bazę noclegową i gastronomiczną oraz czystość

środowiska. Ponadto doceniano rozwój gospodarczy, dbałość o stan wodociągów oraz kanalizacji. ankietowani, jako atut gminy, postrzegają również potencjał jej mieszkańców.

Identyfikując czynniki ograniczające możliwości rozwojowe gminy oraz negatywnie wpływające na poziom i jakość życia mieszkańców, respondenci najczęściej wskazywali na brak przedsiębiorstw i zakładów pracy, które oferowałyby możliwość zatrudnienia przez cały rok .

2. DEMOGRAFIA

Teren gminy jest zamieszkiwany przez 4 132 osoby (stan na 31 XII 2016) co daje gęstość zaludnienia równą 28,27 osób/km². Siedzibą gminy jest miejscowość Rymań położony w centralnej części jednostki administracyjnej.

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji przeprowadzono podział Gmin Rymań na mniejsze jednostki urbanistyczne. Aby podział był naturalny, zrozumiały i akceptowalny dla mieszkańców Gminy jednostki urbanistyczne pokrywają się z istniejącym podziałem Gminy na sołectwa: Rymań, Gorawino, Jarkowo, Kinowo, Drozdowo, Dębica, Leszczyn, Rzesznikowo, Starnin. Taki podział ułatwił także pozyskanie danych wtórnych na temat tych jednostek z różnych instytucji publicznych i niepublicznych.

Podział Gminy Rymań na mniejsze jednostki urbanistyczne został przedstawiony na rysunku poniżej.

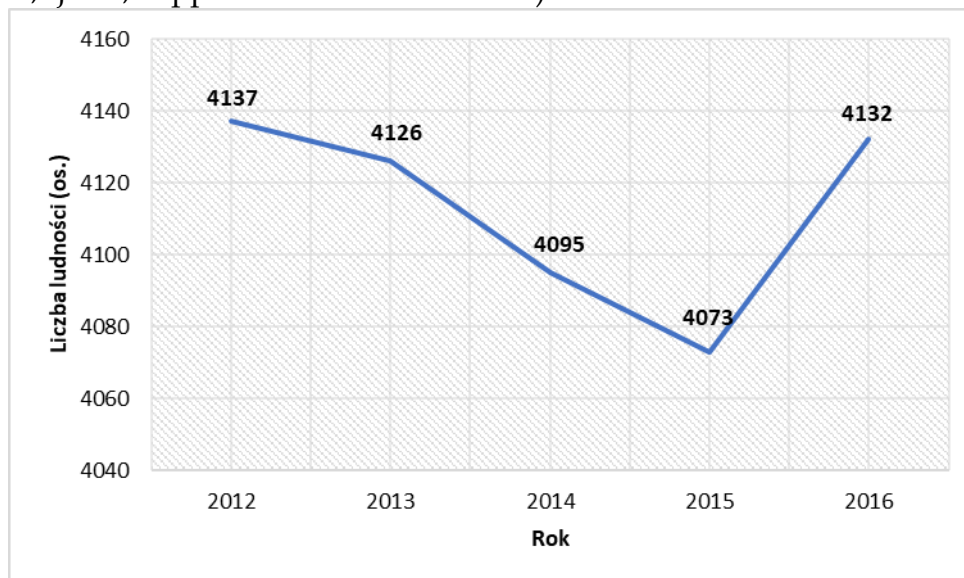
Rysunek 1. źródło: opracowanie własne

Tabela 1: Podstawowe informacje dotyczące liczby ludności i powierzchni jednostek urbanistycznych

Jednostka urbanistyczna	Liczba mieszkańców (os.)	Powierzchnia (ha)	Powierzchnia zabudowana (ha)
Rymań	1192	2053	93,28
Drozdowo	531	1948	38,92
Dębica	225	860	31,16
Rzesznikowo	511	4085	55,64
Jarkowo	402	1118	24,80
Kinowo	129	473	4,84
Gorawino	661	1194	49,52
Leszczyn	252	1747	50,57
Starnin	229	1132	21,41
Gmina	4132	14610	370,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Rymań, 2016

W latach 2012 – 2015 liczba ludności na terenie Gminy Rymań spadła o 64 osoby, czyli 1,55 punktów procentowych (pp.), jednak do 2016 r. gwałtownie wzrosła (o 59 osób, tj. o 1,45 pp. w stosunku do 2015 r.).

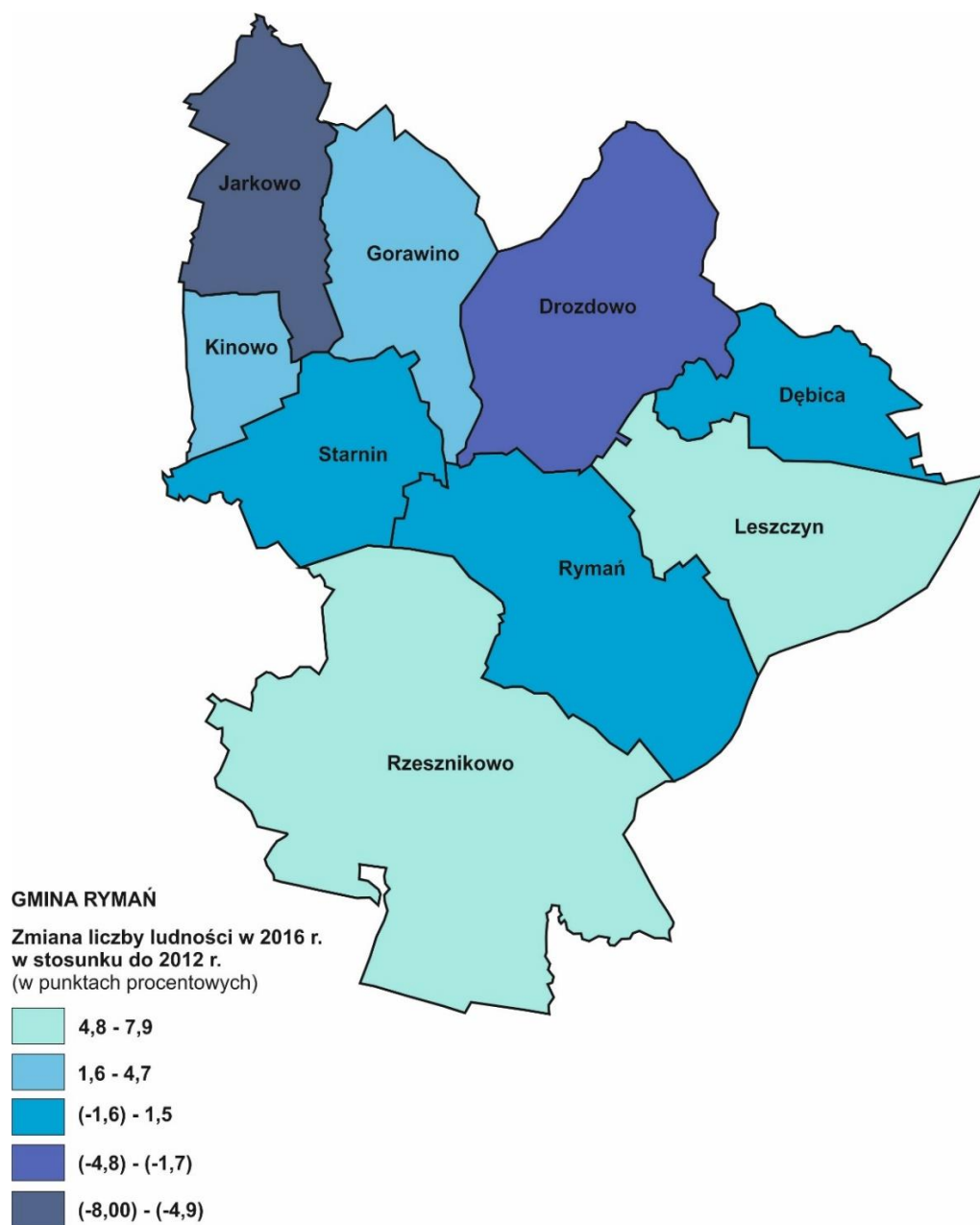
Wykres 1: Liczba ludności Gminy Rymań w latach 2012 – 2016 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Rymań

W latach 2012 – 2016 liczba mieszkańców Gminy Rymań zmniejszyła się o 0,12 pp. Na podstawie wskaźnika dynamiki zmian ludności (obliczonego według wzoru: $Wd = \frac{L2}{L1} * 100\%$, gdzie: Wd – wskaźnik dynamiki, $L2$ – liczba ludności w 2016 r., $L1$ – liczba ludności w 2012 r.) można stwierdzić, że wzrost liczby mieszkańców nastąpił tylko w 4 jednostkach: Rzesznikowie, Kinowie, Gorawinie i Leszczynie. W pozostałych jednostkach odnotowano spadek liczby ludności, który był spowodowany zmniejszeniem przyrostu naturalnego oraz migracją mieszkańców, która odbywała się głównie pomiędzy miejscowościami położonymi w Gminie Rymań. Sołectwami o wynikach poniżej średniej dla Gminy są: Jarkowo (-7,59 pp.), Drozdowo (-3,28 pp.), Rymań (-1,16 pp.), Dębica (-0,44 pp.), Starnin (-0,43 pp.).

Tabela 2: Liczba mieszkańców oraz dynamika zmian w poszczególnych jednostkach urbanistycznych w latach 2012 - 2016

Jednostka urbanistyczna	Liczba mieszkańców					Wskaźnik dynamiki zmian liczby ludności w latach 2012 – 2016 (%)	Spadek/wzrost liczby ludności (pp.)
	2012	2013	2014	2015	2016		
Rymań	1206	1203	1196	1182	1192	98,84	-1,16
Drozdowo	549	551	546	542	531	96,72	-3,28
Dębica	226	227	225	225	225	99,56	-0,44
Rzesznikowo	481	483	479	477	511	106,24	6,24
Jarkowo	435	420	417	414	402	92,41	-7,59
Kinowo	124	125	124	122	129	104,03	4,03
Gorawino	647	649	644	648	661	102,16	2,16
Leszczyn	239	239	237	237	252	105,44	5,44
Starnin	230	229	227	226	229	99,57	-0,43
Gmina	4137	4126	4095	4073	4132	99,88	-0,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Rymań

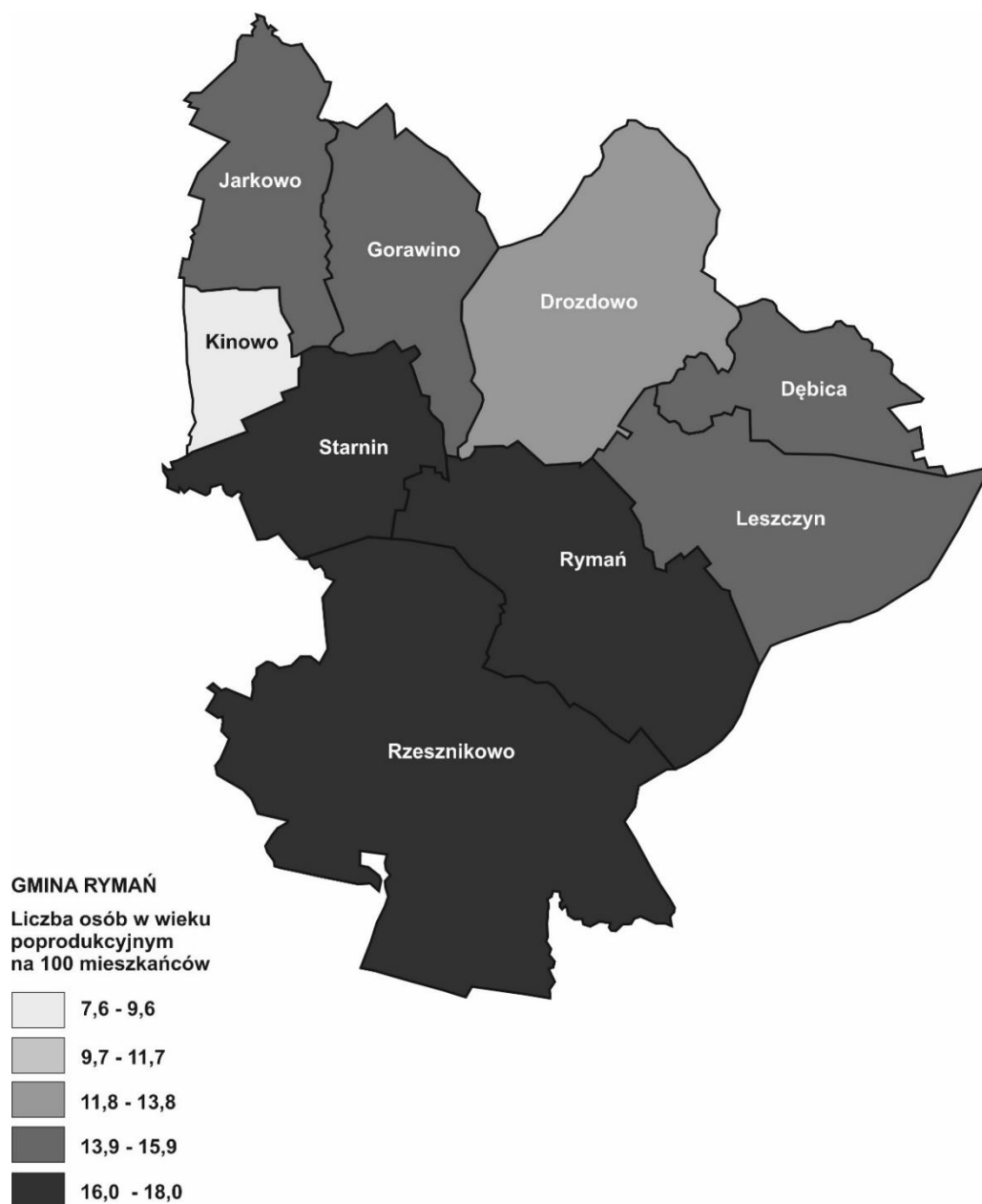
Rysunek 2 Zmiana liczby ludności w 2016 r. w stosunku do 2012 r.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 3: Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców danej jednostki urbanistycznej w 2016 r.

Jednostka urbanistyczna	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców jednostki
Rymań	206	17,28%
Drozdowo	70	13,18%
Dębica	35	15,56%
Rzesznikowo	85	16,63%
Jarkowo	58	14,43%
Kinowo	10	7,75%
Gorawino	90	13,62%
Leszczyn	40	15,87%
Starnin	39	17,03%
Gmina	633	15,32%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Rymań

Rysunek 3 : Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców jednostki urbanistycznej

Źródło: opracowanie własne

Negatywnym zjawiskiem wpływającym na sytuację demograficzną w Gminie jest również starzenie się społeczeństwa, co pociąga za sobą zmniejszenie się zasobów siły roboczej oraz wzrost wydatków na pomoc społeczną i usługi medyczne. W analizowanym okresie udział mieszkańców Gminy w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności zmniejszył się o 2,2 pp., natomiast udział osób w wieku produkcyjnym spadł o 0,5 pp. Jednocześnie wzrósł udział osób w wieku poprodukcyjnym o 1,7 pp.

Jednostki, w których w 2016 r. udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców danego sołectwa przekroczył wartość średnią dla Gminy to: Rymań (17,28%), Starnin (17,03%), Rzesznikowo (16,63%), Leszczyn (15,87%) oraz Dębica (15,56%).

3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Gmina Rymań posiada dość dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, co obrazuje poniższa tabela. Jak podają dane GUS w 2015 roku wyposażenie w infrastrukturę techniczną w gminie Rymań wyglądało następująco:

Tabela 4: Wyposażenie w infrastrukturę techniczną w 2015 roku

Wyszczególnienie	Sieć wodociągowa	Sieć kanalizacyjna	Sieć gazowa
Długość czynnej sieci [km]	93,1	86,0	50,94
Liczba przyłączy prowadząca do budynków mieszkalnych [szt.]	470	469	98
Liczba korzystającej ludności [os.]	2903	2014	566

Źródło: opracowanie własne na podst. danych GUS, 2015

Wszystkie wsie są wyposażone w sieć wodociągową. Prawie wszystkie miejscowości wyposażone są również w sieć gazową, za wyjątkiem Starnina, Jarkowa i Kinowa. Stacja wodociągowa znajduje się we wsi Dębica, a czynne ujęcie wody w Kinowie. Oczyszczalnia ścieków znajduje się w Jarkowie.

3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Ruch samochodowy

Droga krajowa Nr 6 relacji Goleniów-Karlino-Koszalin-Gdańsk jest najważniejszą i najbardziej obciążoną ruchem drogą w gminie. Prowadzi ruch samochodowy ponadregionalny i międzynarodowy. Zaliczona jest do międzynarodowej sieci dróg europejskich i jako taka ma symbol M-28. Jest drogą klasy głównej ruchu przyspieszonego. W dobrym stanie technicznym, posiada jezdnię o szerokości 7,0 m i utwardzone pobocza.

W obszarze gminy występuje tylko krótki (około 750 m) fragment drogi wojewódzkiej Nr 105 o kierunku Rzesznikowo-Gryfice-Kamień Pomorski. Przyjęte parametry tej drogi to IV klasa techn. o jezdni szerokości 6,0 m.

W *Studium* wymienione zostało 10 dróg powiatowych, z czego większość posiadała nawierzchnię utwardzoną. Z wymienionych dróg gminnych tylko niektóre posiadają nawierzchnię utwardzoną (płyty betonowe, gruntobeton, asfalt), reszta to drogi gruntowe, o bardzo nierównej nawierzchni i nie wydzielonym pasie ruchu dla pieszych i rowerów. Zdecydowana większość dróg jest w fatalnym stanie, stwarzając zagrożenie dla ruchu kołowego i pieszego.

Główny ruch samochodowy skupia się na drogach krajowych i wojewódzkich. Z dróg powiatowych duże obciążenie ma droga 0259Z, stanowiąca dogodny skrót ze Szczecina do Kołobrzegu. Niepokojący jest wzrost liczby tirów.

W Rymaniu istnieje mały dworzec autobusowy (pętla, miejsca postojowe i mały obiekt). Ruch autobusów odbywa się głównie po DK-6, w mniejszym stopniu drogach powiatowych.

Kolejnictwo

Przez teren gminy przebiegał szlak linii wąskotorowej (1000 m), która biegła kiedyś z Gościna przez Trzynie-Drozdowo-Rymań-Skrzydłowo-Pniewy i dalej. Stacje towarowe zlokalizowane były w Skrzydłowie, Rymaniu i Drozdowie. Główną stacją był Rymań. Linia ta w chwili obecnej jest już od wielu lat nieczynna, a na jej nasypie utworzono ścieżkę rowerową, która pozwala na ominięcie głównej drogi. Jest to wygodna i bezpieczna ścieżka o nawierzchni asfaltowej i obustronnych poręczach stalowych. Ścieżką można dojechać z Rymania do Gościna, Dargocic, Kołobrzegu, Karlina. Ścieżka dzieli się na trzy kierunki: pierwszy na południe z Gościna do Dargocic (4,8km), drugi, najdłuższy (23,4km), południowo zachodni prowadzi z Gościna przez Rymań nad jezioro Popiel. Ostatni północny odcinek prowadzi przez Charzyno do drogi łączącej Kołobrzeg z Trzebiatowem (10,8km).

Trasy rowerowe

Gmina posiada wyznaczone trasy rowerowe, które przebiegają częściowo po istniejących drogach publicznych oraz po drogach i ścieżkach leśnych.

Wyznaczone zostały dwie trasy:

- „Szlak Zachodni” biegnący od jeziora Popiel przez Starnin, Jarkowo do Dźwirzyna (nad morzem), całkowita długość 36,5 km, z czego na terenie gminy Rymań ok. 10,0 km.
- „Pętla Rymańska” - szlak biegnący od jez. Popiel przez Rzesznikowo, Kamień Rymański do Dargocic w gminie Gościno, Trzynika w gminie Siemyśl.

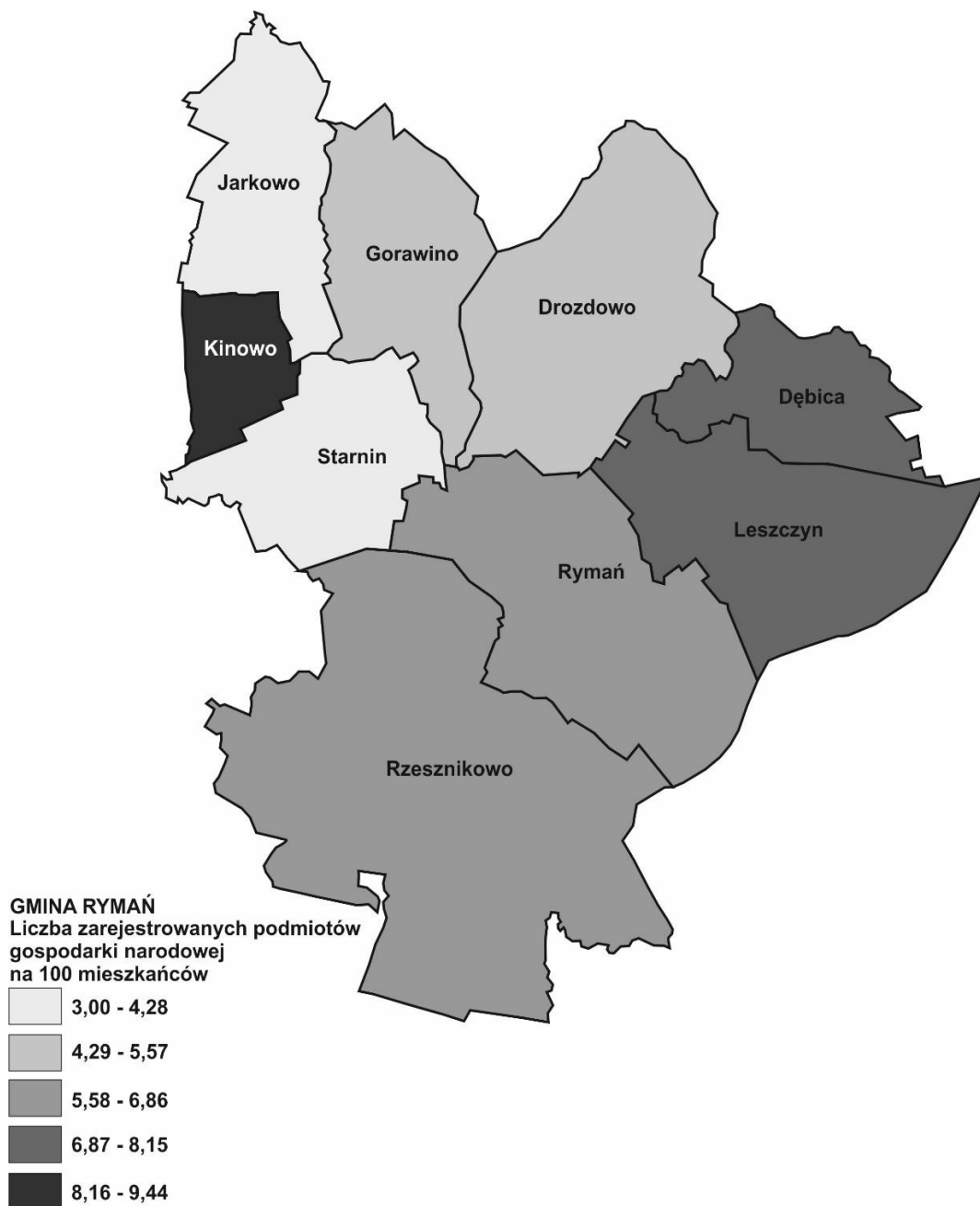
4. GOSPODARKA

W 2016 r. na terenie Gminy Rymań działalność gospodarczą prowadziło 236 podmiotów. Średnio na 100 mieszkańców Gminy przypada 5,71 przedsiębiorstw. Wskaźnik ten jest niższy niż średnia dla Gminy w 4 jednostkach: Starninie – 3,06, Jarkowie 0 3,73, Gorawinie – 4,84, Drozdowie – 5,46.

Tabela 5: Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki

Jednostka urbanistyczna	Liczba ludności	Liczba podmiotów gospodarczych	Na 100 mieszkańców jednostki
Rymań	1192	72	6,04
Drozdowo	531	29	5,46
Dębica	225	16	7,11
Rzesznikowo	511	33	6,46
Jarkowo	402	15	3,73
Kinowo	129	12	9,30
Gorawino	661	32	4,84
Leszczyn	252	20	7,94
Starnin	229	7	3,06
Gmina	4132	236	5,71

Źródło: CEIDG, 2016

Rysunek 4: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców jednostki urbanistycznej

Źródło: opracowanie własne

2,87% podmiotów gospodarczych należy do sektora publicznego, natomiast 97,13% do sektora prywatnego. Według sekcji PKD 2007 w sektorze publicznym najwięcej podmiotów należy do sekcji P – edukacja (54,55% podmiotów), z kolei w sektorze prywatnym najwięcej przedsiębiorstw należy do sekcji F – budownictwo (24,19% podmiotów)

oraz sekcji G – handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych (20,97% podmiotów).

Według danych GUS na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie przypadają 146,2 podmioty gospodarcze, czyli o 5,6 więcej niż w poprzednim roku i o 13,1 więcej niż w 2012 r. Wartość tego wskaźnika jest niewielka w porównaniu do średniej w powiecie kołobrzeskim – 258,2 podmioty/1000 osób w wieku produkcyjnym. Również liczba osób fizycznych prowadzących własną działalność w przeliczeniu na 1000 osób w Gminie (74) jest niższa niż średnia dla powiatu (120). Choć Gmina Rymań rozwija się pod względem gospodarczym jest to tempo powolne.

6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Strukturę wieku budynków w gminie Rymań przedstawia poniższa tabela:

Tabela 6: Mieszkania zamieszkane według okresu budowy

Rok budowy	Liczba mieszkań	Powierzchnia [m ²]
Przed 1970 r.	417	37569,0
1971 – 1978	108	6521,0
1979 – 1988	156	10525,0
1989 – 2002	23	3320,0
2003 – 2014	35	4232,0
Suma	1147	85445,0

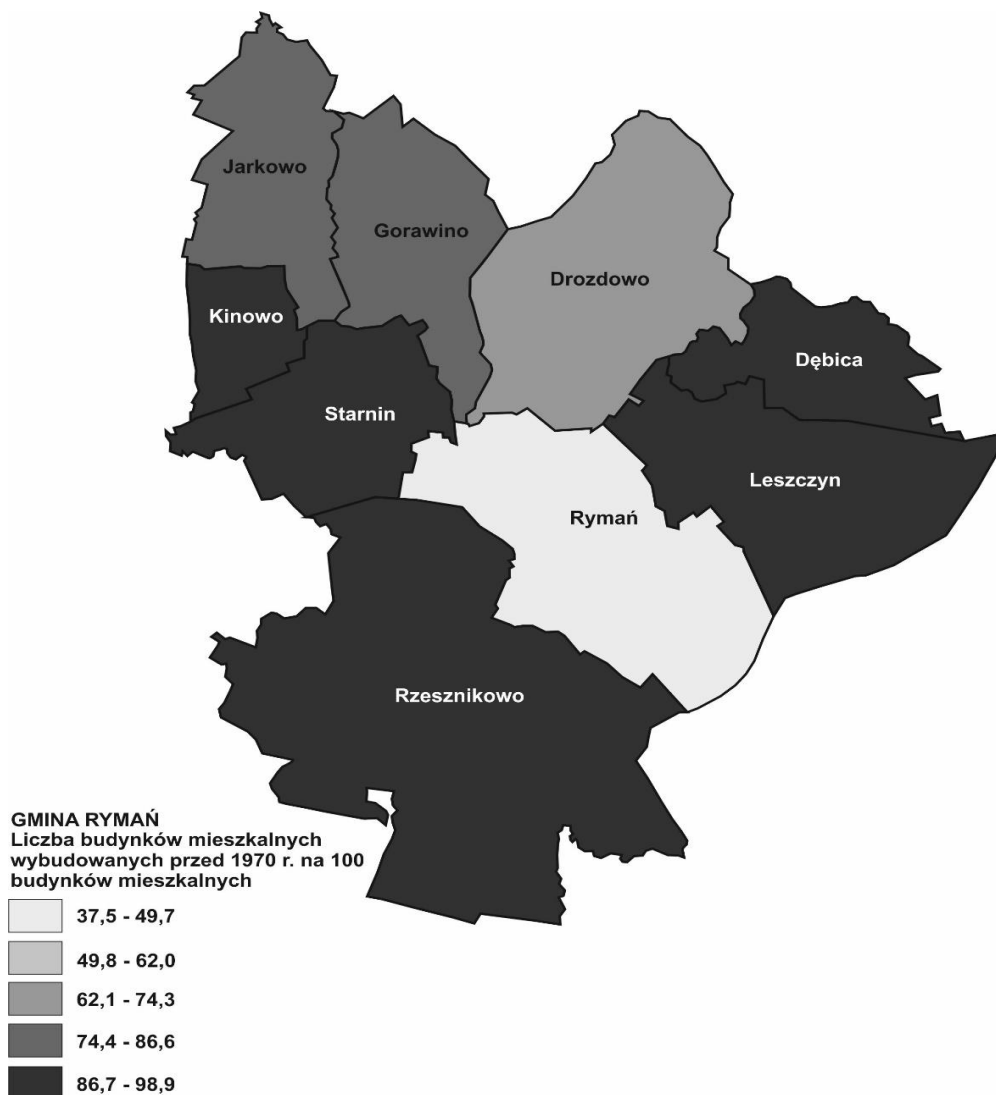
Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Rymań, 2016

Największą liczbę stanowią budynki oddane do użytkowania przed 1970 rokiem, a więc budynki co najmniej 70-letnie. Ich stan jest niezadawalający, zarówno pod względem estetycznym jak i technicznym (konieczność wymiany instalacji, termomodernizacja). Największa liczba budynków wybudowanych przed 1970 rokiem na 100 budynków mieszkalnych znajduje się w Dębicy – 93,55, Rzesznikowie – 88,89, Jarkowie – 77,14, Kinowie – 95,83, Gorawinie – 79,41, Leszczynie – 98,11 i Starninie – 88,89.

Tabela 7: Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem na 100 budynków mieszkalnych w danej jednostce urbanistycznej

Jednostka urbanistyczna	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem	Liczba budynków mieszkalnych	Na 100 budynków mieszkalnych
Rymań	71	188	37,77
Drozdowo	44	64	68,75
Dębica	58	62	93,55
Rzesznikowo	32	36	88,89
Jarkowo	27	35	77,14
Kinowo	23	24	95,83
Gorawino	54	68	79,41
Leszczyn	52	53	98,11
Starnin	56	63	88,89
Gmina	417	593	70,32

Źródło: Urząd Gminy Rymań, 2016

Rysunek: Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem na 100 budynków mieszkalnych w danej jednostce urbanistycznej

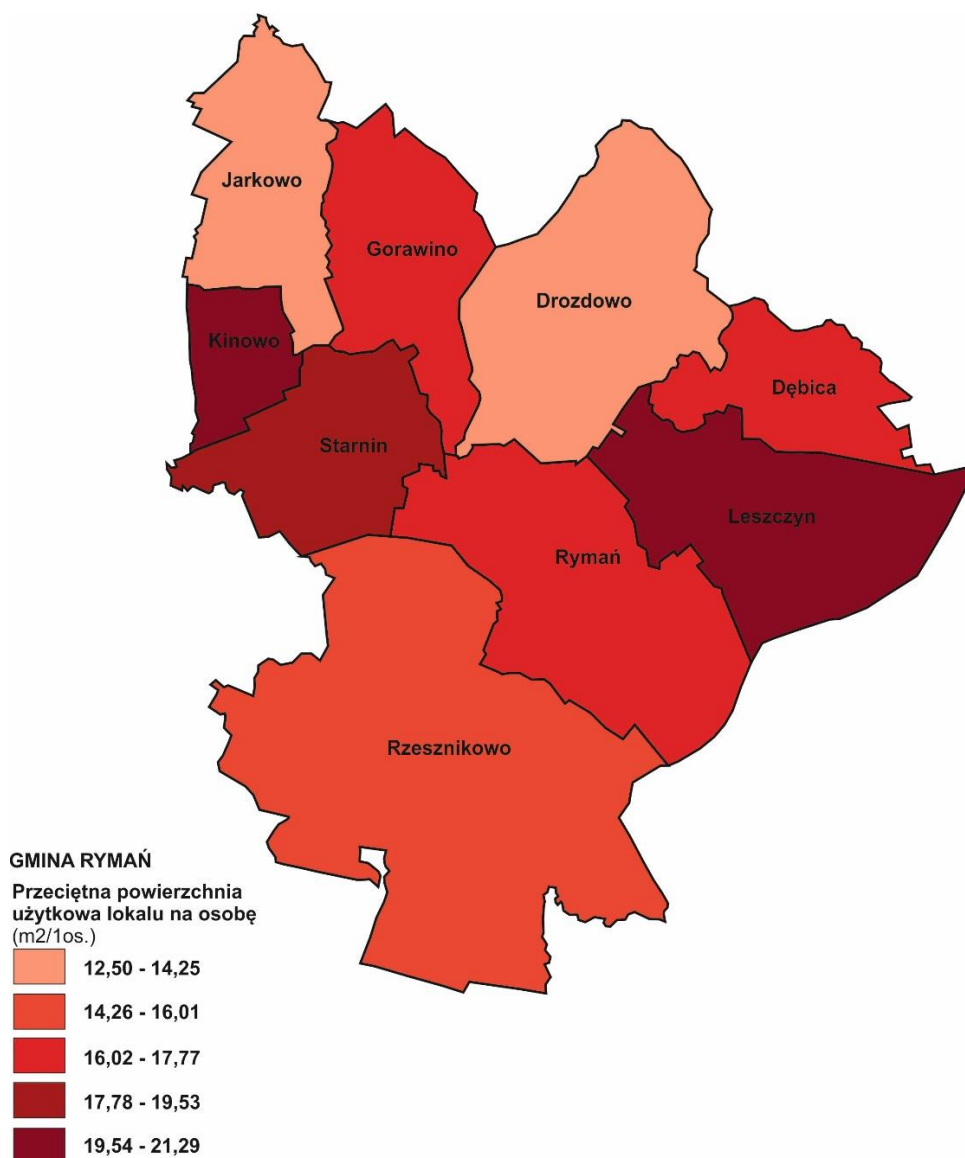
Źródło: opracowanie własne

Według danych GUS w 2015 roku na terenie gminy znajdowało się 1221 mieszkań, z czego 33 to mieszkania komunalne należące do gminy i 1 lokal socjalny. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosiła 74,8 m², czyli na jedną osobę przypadało 22,6 m². Jest to wynik niższy niż średnia dla powiatu, która wynosiła: powierzchnia użytkowa na jednego mieszkańca – 77,6 m², przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jedną osobę – 16,81 m².

Tabela 8: Średnia powierzchnia użytkowa lokalu na jedną osobę w poszczególnych jednostkach urbanistycznych

Jednostka urbanistyczna	Średnia powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych	Średnia liczba osób mieszkających w jednym lokalu	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę
Rymań	70	4	17,5
Drozdowo	50	4	12,5
Dębica	70	4	17,5
Rzesznikowo	60	4	15
Jarkowo	50	4	12,5
Kinowo	80	4	20
Gorawino	65	4	16,25
Leszczyn	85	4	21,25
Starnin	75	4	18,75
Gmina	67	4	16,81

Źródło: Urząd Gminy Rymań, 2016

Rysunek 6: Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę

Źródło: opracowanie własne

Wyposażenie mieszkań w instalacje sanitarne w gminie jest nieco gorsze niż wartości średnie dla powiatu.

7. EDUKACJA I KULTURA

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 16,6% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,9% wykształcenie policealne, 11,3% średnie ogólnokształcące, a 20,6% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 23,1% mieszkańców Gminy Rymań, gimnazjalnym 5,2%, natomiast 19,0% podstawowym ukończonym. 1,4% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa zachodniopomorskiego oraz powiatu kołobrzeskiego mieszkańcy Gminy Rymań mają analogiczny poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Gminie Rymań największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (21,1%) oraz średnie zawodowe (20,1%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (30,1%) oraz średnie zawodowe (21,1%).

Na terenie Gminy funkcjonują:

- 1 punkt przedszkolny w Rymaniu przy Szkole Podstawowej dla 3-, 4-, 5-cio latków,
- Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Rymaniu oraz jej filie w Dębicach, Starninie i Drozdowie,
- 1 Gimnazjum Publiczne w Rymaniu.

Do placówek wychowania przedszkolnego w 2016 r. uczęszczało 93 dzieci, tj. o 5 więcej niż w roku poprzednim i o 17 mniej niż w 2014 r. W wieku przedszkolnym (3 – 5 lat) w 2016 r. było 110 osób, co oznacza, że edukacją przedszkolną było objętych 84,55% dzieci. Należy jednak zauważyć, że na jedno miejsce w przedszkolu przypada aż 1,66 dzieci – aby zapewnić komfortowe warunki do rozwoju najmłodszych należy zwiększyć liczbę miejsc w placówkach przedszkolnych.

Tabela 9: Liczba oddziałów/miejsc w placówkach oświatowych na terenie Gminy Rymań oraz liczba dzieci do nich uczęszczająca w latach 2014 - 2016

Placówka oświatowa	2014	2015	2016
Przedszkola			
Liczba miejsc	73	52	56
Liczba dzieci	110	88	93
Szkoły podstawowe			
Liczba oddziałów	14	18	14
Liczba dzieci	222	245	213
Gimnazjum			
Liczba oddziałów	6	6	6
Liczba dzieci	142	135	118

Źródło: GUS

W porównaniu do lat poprzednich w 2016 r. spadła również liczba dzieci w szkołach podstawowych i gimnazjach, co jest spowodowane spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Ze względu na spadek liczby urodzeń i przyrostu naturalnego w Gminie Rymań w ciągu następnych lat zjawisko to będzie się pogłębiać.

W Gminie Rymań nie działa Gminny Ośrodek Kultury, zamiast tego jest Referat Oświaty, Kultury i Sportu w Urzędzie Gminy. Najwięcej działań w kierunku edukacji kulturalnej podejmują szkoły podstawowe i gimnazja poprzez organizację kół teatralnych, przedstawień i konkursów.

Działania z zakresu kultury realizowane są również w sieci sal wiejskich, które znajdują się w Rymaniu, Rzesznikowie, Starninie, Kinowie, Gorawinie, Drozdowie, świetlicy wiejskiej w Dębicy oraz świetlicy socjoterapeutycznej w Rymaniu. Istotną funkcję spełnia Gminna Biblioteka Publiczna w Rymaniu. Placówki te wymagają remontów oraz wyposażenia w sprzęt i zatrudnienia większej liczby pracowników merytorycznych do prowadzenia działalności kulturalnej.

W Gminie działa również Klub Seniora „Pod Aniołami” prowadzony przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Jest ośrodkiem wsparcia dla osób w wieku podeszłym i sędziwym o zasięgu gminnym. Zadania realizowane przez Klub Seniora mają na celu:

- Rozwój środowiskowych form wsparcia dla ludzi starszych
- Poprawę funkcjonowania osób starszych w środowisku lokalnym
- Polepszenie sprawności intelektualnej oraz manualnej i ruchowej osób Starszych
- Organizowanie wsparcie psychicznego i środowiskowego dla osób w wieku sędziwym i podeszłym
- Kreowanie wizerunku osoby w podeszły, wieku jako jednostki czynnej społecznej
- Integrację osób starszych ze środowiskiem i najbliższym otoczeniem
- Dowartościowanie i wzrost samooceny ludzi starych
- Promowanie wiedzy o regionie i o kulturze regionu oraz o tradycjach
- Budowanie więzi międzypokoleniowej
- Promocja wiedzy, doświadczenia i zainteresowań ludzi w podeszłym wieku.

Biblioteka Publiczna Gminy Rymań udostępnia mieszkańcom zgromadzone zbiory, prowadzi działalność informacyjną, edukacyjną i popularyzatorską, jak również współdziała z innymi bibliotekami i instytucjami kultury w zakresie rozwijania czytelnictwa i zaspokajania

potrzeb oświatowych i kulturalnych. Biblioteka popularyzuje i aktywnie włącza się też w akcje „Cała Polska czyta dzieciom” i „Narodowe czytanie”.

Działalność kulturalna w gminie rymań prowadzona jest również przez 6 świetlice wiejskie funkcjonujące na jej terenie.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy pytanie na temat oferty oświatowej, opieki nad dziećmi oraz oferty kulturalnej w gminie.

Niemalże wszyscy respondenci ocenili infrastrukturę oświatową w gminie pozytywnie, uznając ją za dobrą bądź wystarczającą (łącznie 93,3%). Jedyne blisko 3% ankietowanych uznało ją za niewystarczającą.

8. OCHRONA ZDROWIA

Opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy Rymań zapewniają:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej BEST MED. Bolesław Stria
78-125 Rymań;

Gabinet Lekarza Rodzinnego, lek. med., Bolesław Stria
Usługi Pielęgniarskie Środowiskowe Anna Piotrowska,

Zapotrzebowanie mieszkańców gminy na środki farmaceutyczne zapewnia apteka znajdująca się w Rymaniu. Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich działających na jej terenie. W poniższych tabelach przedstawiono, jako reprezentatywne dla gminy, dane za 2016 rok uzyskane z Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej BEST MED, Gabinetu Lekarza Rodzinnego

Tabela 10. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2016 roku

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
nowotwory	1
niedokrwistości	22
choroby tarczycy	6
cukrzyca	1

niedożywienie	0
otyłość	16
zaburzenia odżywiania	0
upośledzenie umysłowe	1
padaczka	1
dziecięce porażenie mózgowe	0
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	5
choroba nadciśnieniowa	1
alergia – dychawica oskrzelowa	28
alergia pokarmowa	8
alergia skórna	20
zniekształcenie kręgosłupa	75
choroby układu moczowego	2
wady rozwojowe układu nerwowego	0
wady rozwojowe układu krążenia	2
wady rozwojowe narządów płciowych	1
aberracje chromosomowe	0
inne wady rozwojowe	0
zaburzenia rozwoju fizycznego	0
zaburzenia rozwoju psychomotorycznego	1
trwałe uszkodzenia narządu ruchu	0
inne schorzenia	0

Dane: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej BEST-MEDw Rymaniu. Lek.med. Bolesław Stria.

Tabela 11. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2016 roku

rodzaj schorzenia		liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
gruźlica		0
nowotwory		4
choroby tarczycy		137
cukrzyca		104
niedokrwistość		58
choroby obwodowego układu nerwowego		150
choroby układu krążenia		414
w tym	przewlekła choroba reumatyczna	0
	choroba nadciśnieniowa	243
	choroby naczyń mózgowych	53
	niedokrwienność serca (w tym przeżyty zawał serca)	113
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa		48
przewlekłe choroby układu trawiennego		96

choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	224
pacjenci z innymi schorzeniami wymagający opieki czynnej	135

Dane: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej BEST MED, Gabinet Lekarza Rodzinnego

W 2015 r analizowanym roku u największej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, zniekształcenia 75 stwierdzono alergię – dychawicę oskrzelową (28 osób), niedokrwistość (22 osób) oraz otyłość (16 osób). Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (414 osób), chorobami układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (224 osób) oraz chorobami obwodowego układu nerwowego (150 osoby).

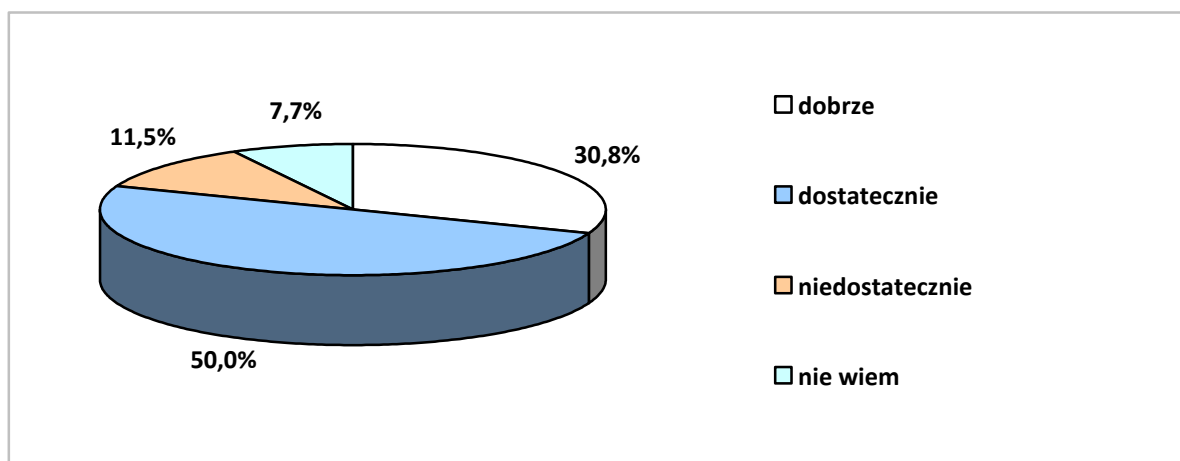
Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

Tabela 12. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2016 roku

forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
lekarskie porady patronażowe oraz badania bilansowe, w tym przesiewowe niemowląt (dzieci podlegające badaniu)	84
lekarskie porady patronażowe oraz badania bilansowe, w tym przesiewowe niemowląt (dzieci zbadane)	84
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego (dzieci do lat 3)	124
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych (dzieci do 1. roku życia)	124
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	570
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	562

. Dane: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej BEST-MED. w Rymaniu.

W badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Rymań pytania, pozwalające uzyskać opinie na temat ochrony zdrowia w gminie oraz o deficytów w tym zakresie. Rozkład odpowiedzi na pierwsze z pytań przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Jak Pani/Pan jest poziom w zakresie ochrony zdrowia w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Największa grupa respondentów (80,8%) oceniła funkcjonalność oraz jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie pozytywnie. Pozostali ankietowani (niemal 12%) określili ją jako niedostateczną. Około 8% respondentów nie było w stanie udzielić odpowiedzi.

Wśród działań, jakie należałoby podjąć w gminie w celu pełniejszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia, najczęściej postulowano stworzenie możliwości badań specjalistycznych refundowanych przez NFZ. Ponadto pojawiły się następujące sugestie: zwiększenie wymiaru godzin pracy dyżurujących lekarzy, możliwość badań profilaktycznych, pozyskanie ambulansu, zatrudnienie lekarzy specjalistów, okresowe badania stomatologiczne w placówkach oświatowych oraz zajęcia odchudzające. Respondenci byli również zdania, iż należy zwiększyć nacisk na profilaktykę i promocję zdrowia.

9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Wiodącą rolę w zakresie sportu i rekreacji pełnią w gminie 2 kluby sportowe, w tym 1 uczniowski. Jednostki i obiekty sportowe na terenie gminy Rymań, to:

- Hala Sportowa

Tabela 13. Baza noclegowa w gminie w 2015 r.

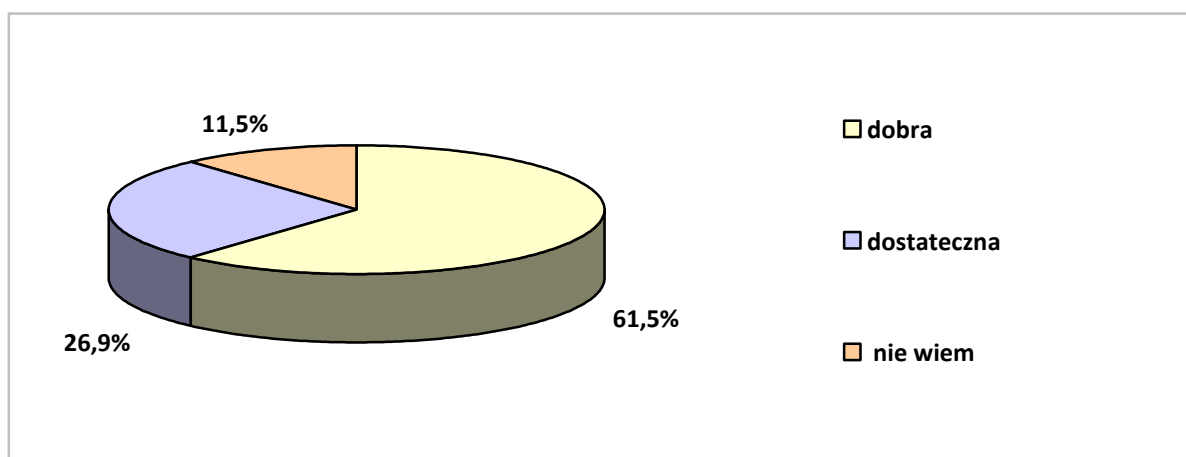
liczba obiektów zbiorowego zakwaterowania (bez ośrodków wczasowych i gospodarstw agroturystycznych)	3
liczba miejsc noclegowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania (bez ośrodków wczasowych i gospodarstw agroturystycznych)	73
liczba ośrodków wczasowych	0

liczba miejsc noclegowych w ośrodkach czasowych	0
liczba gospodarstw agroturystycznych	2
liczba miejsc noclegowych w gospodarstwach agroturystycznych	12
liczba hoteli	2
liczba miejsc noclegowych w hotelach	81

Dane Urzędu Gminy w Rymaniu.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono mieszkańców gminy Rymań o ocenę oferty sportowo-rekreacyjnej w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Jaka jest według Pani/Pana oferta gminy w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Niemalże wszyscy respondenci ocenili ofertę sportowo-rekreacyjną w gminie pozytywnie, określając ją jako dobrą lub dostateczną. Nieco ponad 11% badanych nie było w stanie odpowiedzieć na pytanie.

Respondenci najczęściej proponowali zbudowanie siłowni oraz basenu. Ponadto pojawiały się następujące postulaty: organizacja zajęć sportowych dla dorosłych mieszkańców, zajęć lekkoatletycznych, sztuk walki oraz piłki siatkowej.

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

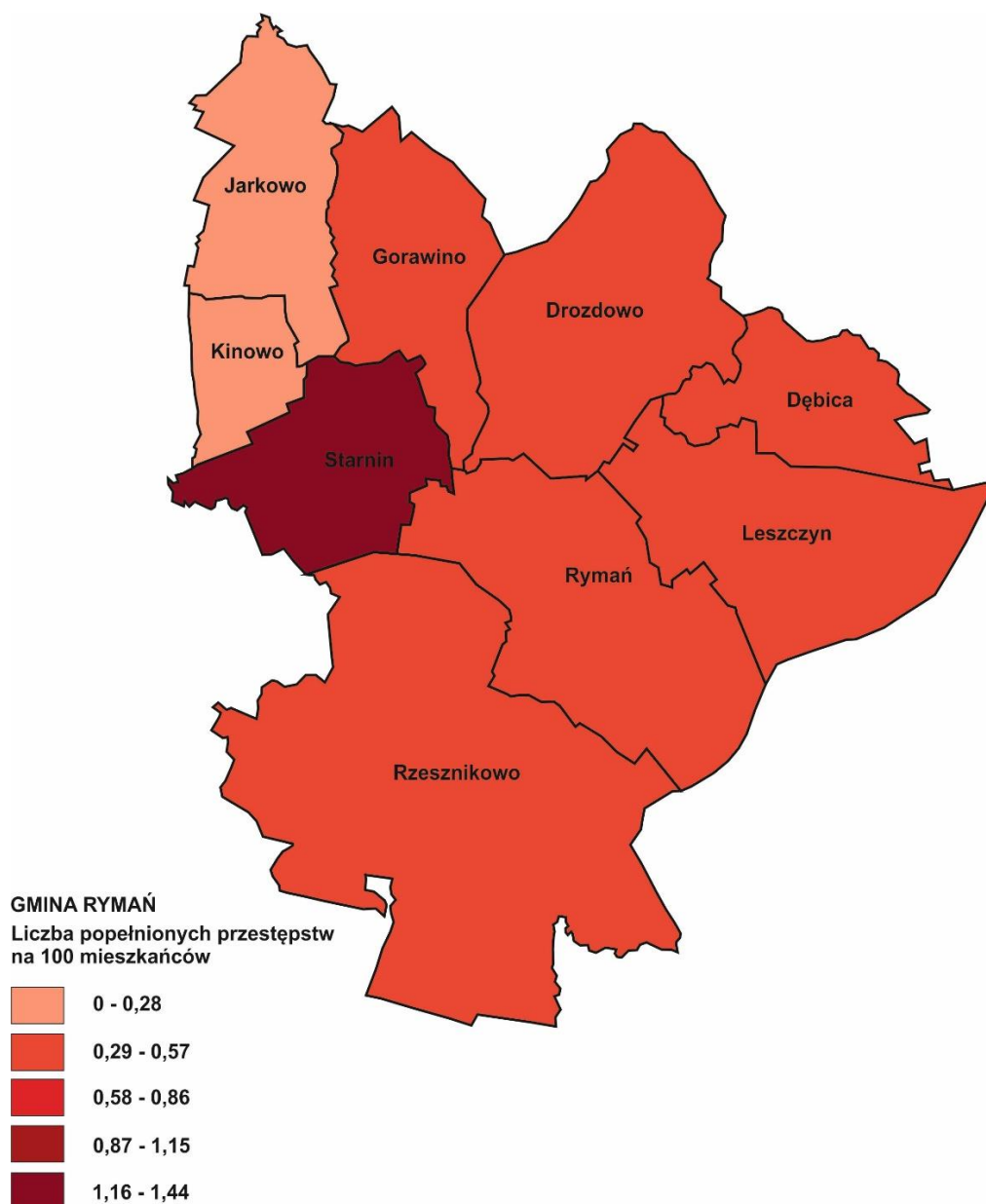
Na terenie Gminy w miejscowości Rymań znajduje się Posterunek Policji, który obejmuje swym zasięgiem również Gminę Siemyśl.

W 2016 r. na terenie Gminy Rymań Policja stwierdziła popełnienie w sumie 19 przestępstw. Ich największą liczbę odnotowano w Rymaniu (6) oraz w Drozdowie (3) i Starninie (3). W przeliczeniu na 100 mieszkańców Gminy średnio popełnianych jest 0,46 przestępstw. Wartość tego wskaźnika została przekroczona w 3 jednostkach urbanistycznych: Starninie – 1,31, Drozdowie – 0,56, Rymaniu – 0,50. Według informacji pozyskanych od Dzielnicowych z Posterunku Policji w Rymaniu większość przestępstw to te popełniane w ruchu drogowym (jazda pod wpływem alkoholu, spowodowanie wypadku, itd.).

Tabela 14: Ogólna liczba popełnionych przestępstw na terenie Gminy Rymań w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016 r.

Jednostka urbanistyczna	Liczba ludności	Liczba popełnionych przestępstw	Na 100 mieszkańców jednostki
Rymań	1192	6	0,50
Drozdowo	531	3	0,56
Dębica	225	1	0,44
Rzesznikowo	511	2	0,39
Jarkowo	402	1	0,25
Kinowo	129	0	0,00
Gorawino	661	2	0,30
Leszczyn	252	1	0,40
Starnin	229	3	1,31
Gmina	4132	19	0,46

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Kołobrzegu

Rysunek 7: Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców jednostki urbanistycznej

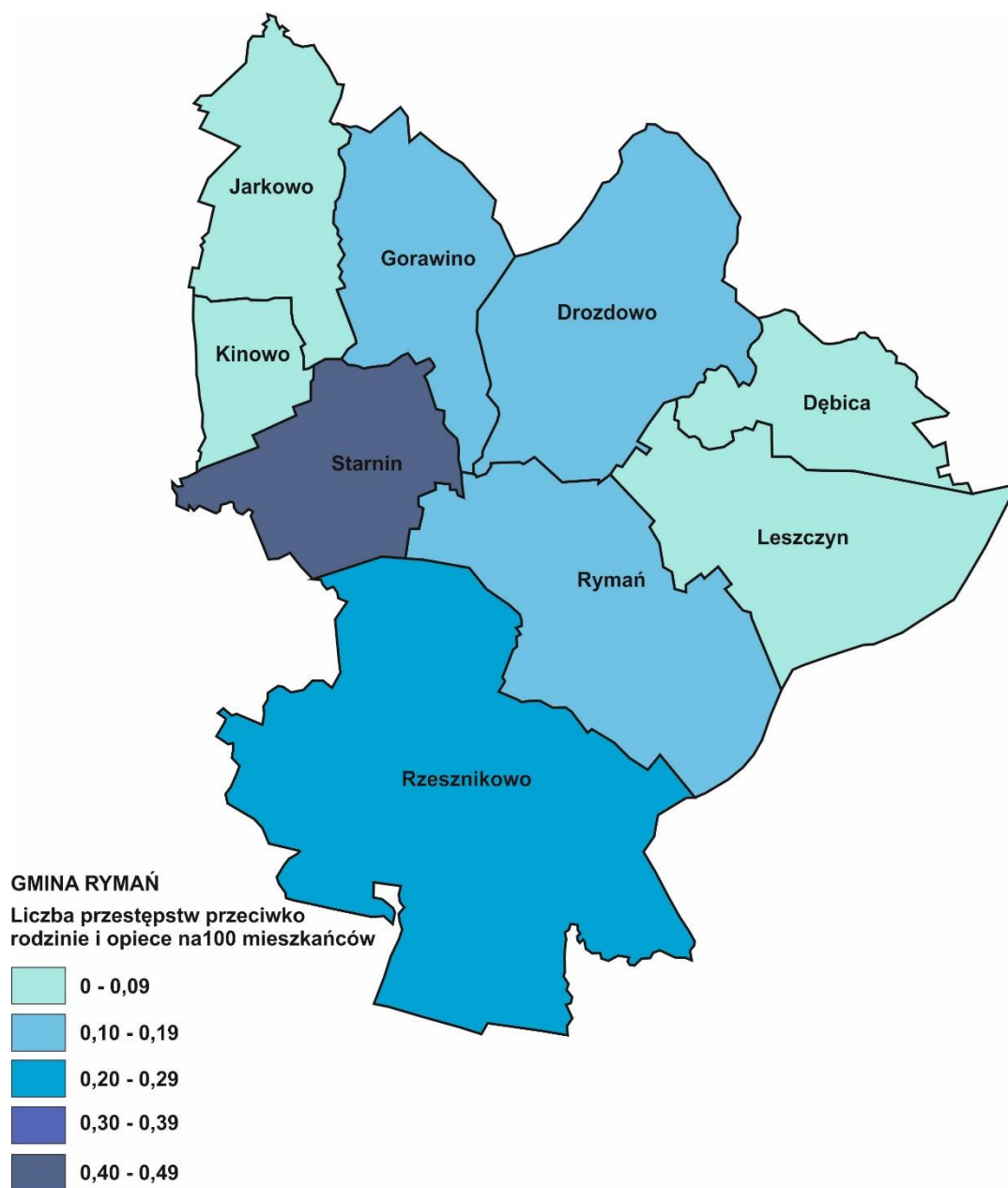
Źródło: opracowanie własne

Do przestępstw przeciwko rodzinie i opiece zaliczają się czyny polegające na: bigamii, nie alimentacji, porzuceniu, rozpijaniu, uprowadzeniu, znęcaniu się. Liczba przestępstw popełnianych przeciwko rodzinie i opiece w Gminie Rymań jest niewielka – średnio na 100 mieszkańców Gminy popełnionych zostało 0,15 przestępstw o tym charakterze. Do ich największej liczba w przeliczeniu na 100 mieszkańców doszło w 2016 r. w jednostkach: Starnin (0,44), Rzesznikowo (0,20), Drozdowo (0,19), Rymań (0,17).

Tabela 15: Liczba popełnionych przestępstw przeciwko rodzinie i opiece w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki w 2016 r.

Jednostka urbanistyczna	Liczba ludności	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece	Na 100 mieszkańców jednostki
Rymań	1192	2	0,17
Drozdowo	531	1	0,19
Dębica	225	0	0,00
Rzesznikowo	511	1	0,20
Jarkowo	402	0	0,00
Kinowo	129	0	0,00
Gorawino	661	1	0,15
Leszczyn	252	0	0,00
Starnin	229	1	0,44
Gmina	4132	6	0,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Kołobrzegu

Rysunek 8: Liczba popełnionych przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 100 mieszkańców jednostki urbanistycznej

Źródło: opracowanie własne

11. POMOC SPOŁECZNA

W zakres pomocy społecznej wchodzi zadania określone w ustawie o pomocy społecznej – realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymaniu oraz zadania określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych i ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymaniu wykonuje ponadto zadania wynikające również z innych aktów prawnych, tj.: z ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawy o powszechnym ubezpieczeniu społecznym, ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ustawie o wychowaniu dzieci. Z końcem 2015 roku w GOPS-ie było 10 etatów. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Stan zatrudnienia w GOPS-ie na koniec 2015 r.

rodzaj stanowiska	liczba etatów
kadra kierownicza	1
pracownicy socjalni	3
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	1
pozostali pracownicy	5

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymaniu.

Prawo do wsparcia udzielanego przez GOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. W odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe. W analizowanym okresie od października 2012 do końca września 2015 r. kryterium to było ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Od 1 października 2015 r. kryteria dochodowe dla świadczeń z pomocy społecznej wynoszą odpowiednio: 634 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie.

Odrębne kryterium dochodowe obowiązuje przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych. Od listopada 2012 r. do końca października 2015 r. w odniesieniu do dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się kryterium to zostało ustalone na poziomie 539 zł, a gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności – 623 zł. Od 1 listopada 2015 r. wzrosły kryteria właściwe dla przyznawania świadczeń rodzinnych i dodatków im

towarzyszących. Dochód na osobę w rodzinie albo dochód osoby uczącej się nie może przekraczać 674 zł, a jeżeli członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, to wówczas kryterium dla tego rodzaju świadczeń wynosi 764 zł.

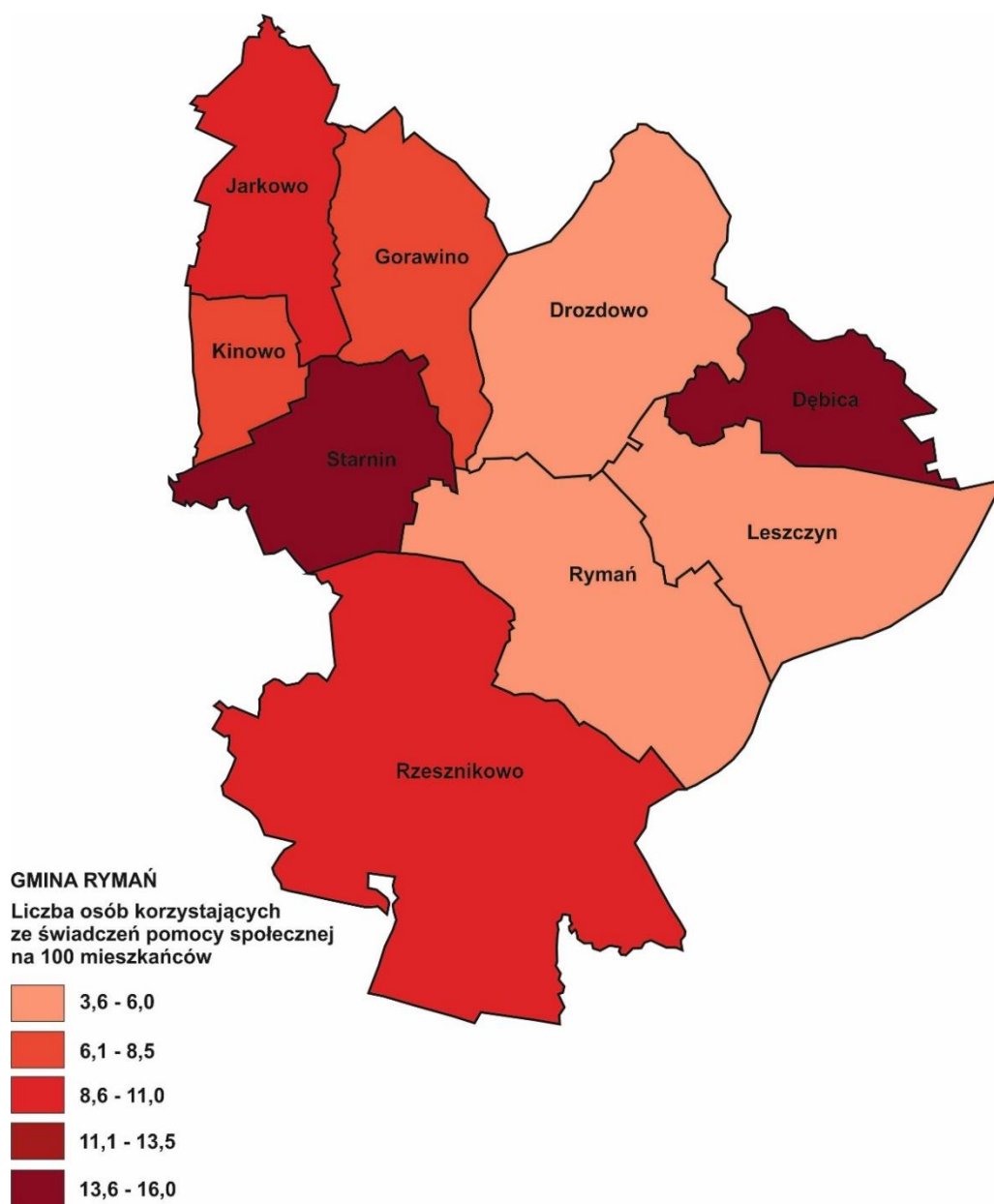
Ustawową pomoc społeczną pełni Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymaniu. W 2016 r. instytucja ta udzieliła wsparcia 329 osobom, tj. o 16 osobom mniej niż w 2015 r. i o 13 osobom więcej niż w 2012 r. Na pomoc społeczną w 2016 r. przeznaczono ogółem 5 081 823 zł, co stanowiło 29,10% wydatków Gminy według Działów Klasyfikacji Budżetowej – był to największy udział w wydatkach budżetu Gminy jakie poniesiono w 2016 r. Dla porównania: w 2015 r. udział wydatków na pomoc społeczną wyniósł 17,05%, a w 2012 – 14,97%.

Ze wsparcia pomocy społecznej w 2016 r. korzystało średnio 7,96 osób na 100 mieszkańców Gminy. Wartość tego wskaźnika została przekroczona w 5 jednostkach: Starninie – 15,28, Dębicy – 15,11, Rzesznikowie – 10,57, Jarkowie – 9,20, Gorawinie – 8,47.

Tabela 17: Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki w Gminie Rymań w 2016 r.

Jednostka urbanistyczna	Liczba ludności	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	Na 100 mieszkańców
Rymań	1192	66	5,54
Drozdowo	531	28	5,27
Dębica	225	34	15,11
Rzesznikowo	511	54	10,57
Jarkowo	402	37	9,20
Kinowo	129	8	6,20
Gorawino	661	56	8,47
Leszczyn	252	11	4,37
Starnin	229	35	15,28
Gmina	4132	329	7,96

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Rymań

Rysunek 9: Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców jednostki urbanistycznej

Źródło: opracowanie własne

Biorąc pod uwagę liczbę osób w rodzinach najczęstszym powodem udzielenia pomocy w 2016 r. było bezrobocie (177 osób), a następnie niepełnosprawność (97 osób), bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (68 osób) oraz długotrwała lub ciężka choroba (67 osób). W porównaniu do roku poprzedniego spadła liczba udzielanych świadczeń z

powodu bezrobocia (o 142 osoby), długotrwałej lub ciężkiej choroby (o 50 osób), niepełnosprawności (o 32 osoby), bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (o 19 osób), alkoholizmu (o 14 osób) i innych (szczegółowa lista liczby osób i rodzin, którym udzielono wsparcia w podziale na powody udzielenia pomocy w załączniku 1).

Tabela 18. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2014-2015 według gospodarstw domowych

typy według gospodarstw domowych	gospodarstwa domowe		w tym osób	
	2014	2015	2014	2015
jednoosobowe gospodarstwa domowe	45	58	45	58
niepełne rodziny	22	10	61	34
ogółem rodziny z dziećmi	152	171	495	537
wielodzietne od 4 dzieci	16	17	49	87
emeryci i renciści	39	21	48	26

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymaniu

Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2014-2015 z jednoosobowych gospodarstw domowych wzrosła, przeciwnie było w przypadku niepełnych rodzin – w tej kategorii liczba osób objętych pomocą spadła. W przypadku ogółu rodzin z dziećmi odnotowano spadek beneficjentów pomocy społecznej, tendencja wzrostowa miała natomiast miejsce w kategorii rodzin wielodzietnych, posiadających czwórkę lub więcej dzieci. Emeryci i renciści korzystali w 2015 roku z pomocy społecznej rzadziej niż w roku poprzednim.

Dane przedstawione w powyższych tabelach oraz dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej pozwalają przypuszczać, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS w 2015 roku stanowiły rodziny ubogie, często zmagające się z bezrobociem. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2014-2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2014-2015

powód przyznania pomocy	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach	
	2014	2015	2014	2015
ubóstwo	55	11	154	33
potrzeba ochrony macierzyństwa	11	16	78	97
bezrobocie	86	83	221	319
niepełnosprawność	37	37	83	83
długotrwała lub ciężka choroba	51	57	103	117
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	12	18	49	87
rodziny niepełne	11	10	34	34
rodziny wielodzietne	7	7	69	48
alkoholizm	4	6	13	17
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymaniu

W latach 2014-2015 najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminie były ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała choroba. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia GOPS z powodu ubóstwa uległa spadkowi (55 w 2014 r., 11 w 2015 r.), podobnie było w przypadku bezrobocia (odpowiednio 86,83). Kolejną z przyczyn udzielania pomocy była długotrwała lub ciężka choroba. Liczba rodzin objętych wsparciem GOPS z tego powodu również zmalała (51 w 2014 r., 57 w 2015 r.).

Z powodu niepełnosprawności GOPS w latach 2014-2015 udzielał wsparcia 37 rodzinom liczącym w sumie 83 osoby. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych była powodem udzielenia wsparcia 12 rodzinom w 2014 r. i 18 w 2015 r. Wsparcia mieszkańcom gminy w okresie tych dwóch lat udzielano ponadto z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, rodzinom niepełnym i wielodzietnym oraz z powodu alkoholizmu.

Obowiązkiem ustawowym gminy jest zapewnienie miejsca i odpłatność za Dom Pomocy Społecznej w przypadku osób samotnych i chorych. W 2013 r. GOPS ponosił odpłatność za pobyt w DPS 9 mieszkańców gminy, w 2014 r. – 9, a w 2015 r. 9. Dane na ten temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Odpłatność za pobyt mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
liczba osób z gminy przebywających w DPS	9	9	9
średni koszt pobytu jednej osoby	21.947,06	23.062,10	20.960,78
koszty pobytu ogółem	197.523,55	184.496,76	230.568,63

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymaniu

Rodzinom borykającym się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego GOPS przyznawał pomoc asystenta rodziny. Zgodnie z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9.12.2012 roku, do obowiązków asystenta rodziny należy między innymi:

- edukacja w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego (budżet domowy);
- edukacja w zakresie organizacji dnia, w szczególności organizacji dnia dzieci (aktywny wypoczynek, systematyczne posiłki, etc.);
- edukacja w zakresie higieny, profilaktyki zdrowotnej i psychologicznej w rodzinie.

Z takiego wsparcia skorzystało w 2015 roku 3 rodziny, w których było 14 dzieci.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej GOPS w Rymaniu przyznawał mieszkańcom gminy świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka. Dane dotyczące przyznanych świadczeń w latach 2015-2016 przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 21. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2015 r.

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń (zł)
zasiłek rodzinny	2.423	240.433,50
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	12	12.000,00
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	47	18.400,00
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	65	11.050,00
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	80	6.280,00
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	147	14.700,00
dodatek do zasiłku z tytułu dojazdów	338	16.900,00
dodatek do zasiłku z tytułu zamieszkania w internacie	21	1.890,00
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie	508	40.640,00

wielodzietnej		
zasilek pielęgnacyjny	758	115.974,00
świadczenie pielęgnacyjne	124	90.620,00
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	25	25.000,00
specjalny zasiłek opiekuńczy	14	7.280,00
zasilek dla opiekuna	79	40.924,00
razem	4.641	619.591,50

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymaniu

Tabela 22. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2016 r.

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń (zł)
zasilek rodzinny	2084	229430,80
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	11	11.000,00
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	18	5974,42
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	106	19 610,00
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	91	8350,70
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	137	13.700,00
dodatek do zasiłku z tytułu dojazdów	329	17.204,00
dodatek do zasiłku z tytułu zamieszkania w internacie	20	1.860,00
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	456	32042,00
zasilek pielęgnacyjny	558	85374,00
świadczenie pielęgnacyjne	52	67096,80
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	16	16.000,00
specjalny zasiłek opiekuńczy	52	27.000,00
zasilek dla opiekuna	48	24960,00
razem	3978	559602,72

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymaniu

W roku 2016 wielkość wydatków przeznaczonych na realizację świadczeń rodzinnych wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego o około 80 tysięcy złotych, przy czym mniejsza była liczba przyznanych świadczeń rodzinnych. Najczęstszą formą wsparcia w latach 2015-2016 tym zakresie był zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Warto zauważyć, iż w roku 2016 spadła liczba wypłaconych świadczeń. Wśród form wsparcia były również zasiłki i świadczenia pielęgnacyjne, dodatki do zasiłku

rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, zasiłki dla opiekunów oraz jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka. Znaczącą pozycją w budżecie GOPS były ponadto środki przeznaczone na dodatki z tytułu: dojazdów, urlopu wychowawczego, rozpoczęcia roku szkolnego, samotnego wychowywania dziecka, urodzenia dziecka oraz specjalne zasiłki opiekuńcze.

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2015-2016 mieszkańcom gminy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymaniu. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2015-2016

	2015	2016
liczba wypłaconych świadczeń	534	341
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	190.880,10	139 717

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymaniu

Wartość wydatków na realizację świadczeń alimentacyjnych, które w latach 2015-2016 GOPS wypłacał mieszkańcom gminy, wzrosła ze 190.880,10 zł w 2015 roku do 224.131,85 zł w 2016 roku. Wzrosła zarazem liczba wypłacanych świadczeń.

Wsparciem obejmują mieszkańców gminy Rymań również jednostki powiatowe zlokalizowane w Kołobrzegu: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia oraz Centrum Spraw Społecznych. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 24. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których mogą korzystać mieszkańcy gminy

lp.	nazwa i adres instytucji
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ul. Grottgera 11, 78-100 Kołobrzeg
2.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna ul. Piastowska 9, 78-100 Kołobrzeg
3.	Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia ul. Kniewskiego 11, 78-100 Kołobrzeg
4.	Powiatowy Urząd Pracy ul. Katedralna 46, 78-100 Kołobrzeg

5	Centrum Spraw Społecznych ul. Okopowa 15, 78-100 Kołobrzeg
---	---

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymaniu

Jak wynika z danych uzyskanych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu na temat pieczy zastępczej w odniesieniu do mieszkańców gminy Rymań, w 2013 roku pod opieką rodzin zastępczych pozostawało 4 dzieci, w 2014 roku 3, a w 2015 roku 4 dzieci z gminy. W latach 2013-2014 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało 1 dziecko. W 2015 roku jedno dziecko z gminy zostało umieszczone w rodzinie zastępczej. W 2013 roku 2 rodziny objęły opieką dzieci z gminy, w 2014 roku była to 1 rodzina, a w 2015 – 2 rodziny. Liczba usamodzielnianych dzieci z gminy w latach 2013-2015 wynosiła odpowiednio: 2, 1, 2. Dane na temat pieczy zastępczej prezentuje poniższa tabela.

Tabela 25. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	0	0	1
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	0	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	4	3	4
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	1	0
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	2	1	2
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	2	1	2

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu.

Dzieci i młodzież z terenu gminy Rymań objęte były opieką Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kołobrzegu. W trakcie roku szkolnego 2015/2016 wydano 15 opinii w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych i objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole, 5 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego oraz 4 orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania.

12. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju.

W 2015 roku na terenie gminy Rymań funkcjonowało 9 organizacji pozarządowych. Ich lista prezentowana jest poniżej:

Uczniowski Klub Sportowy „WIKING”

Stowarzyszenie Ochotnicza Straż Pożarna w Starninie

Stowarzyszenie na rzecz Ekorozwoju Wsi Gorawino

Stowarzyszenie Ochotnicza Straż Pożarna w Rymaniu

Stowarzyszenie Ochotnicza Straż Pożarna w Gorawinie

Stowarzyszenie Ochotnicza Straż Pożarna w Drozdowie

Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „SŁONECZKO”

Klub sportowy „Syrena-Grot” Rymań

Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Gorawiński Grot”

Samorząd gminy prowadzi współpracę z organizacjami pozarządowymi na podstawie przyjmowanych corocznie uchwałą Rady Gminy Rymań Programów współpracy Gminy Rymań z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Programy mają na celu spełnianie potrzeb społecznych mieszkańców gminy poprzez budowanie partnerstwa pomiędzy administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi.

W 2015 roku w gminie funkcjonowała dwie parafie Kościoła rzymskokatolickiego, którą tworzył kościół parafialny w Rymań i jego filie w Dębicy i Rzesznikowie oraz parafialny kościół w Gorawinie z filiami w Starninie i Drozdowie.

W parafiach funkcjonują poradnie: rodzinna/poradnia życia rodzinnego. Parafie prowadzi również działania na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży w ramach funkcjonującej w jej strukturach „Akcji Katolickiej”, CARITAS.

13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

W ramach identyfikacji problemów społecznych gminy, określenia stopnia ich natężenia, zostały przeprowadzone wśród mieszkańców badania ankietowe. Do analizy – jak wspomniano we wstępie do niniejszego dokumentu – przedłożono 40 anonimowo wypełnionych ankiet.

Uczestników badania poproszono na wstępie o wskazanie problemów, niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w gminie. Respondenci mieli możliwość dokonania wielokrotnego wyboru odpowiedzi. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wśród problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci wskazywali najczęściej alkoholizm, bezrobocie oraz niezaspokojenie potrzeb w zakresie budownictwa mieszkaniowego. Wskazywano również na występowanie takich problemów i niekorzystnych zjawisk na terenie gminy, jak: nieposzanowanie osób starszych, ubóstwo oraz bezradność opiekuńczo-wychowawcza.

Rzadziej ankietowani wskazywali na takie kwestie, jak rozpad rodzin, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego, odejście od tradycyjnego modelu rodziny oraz dewastacja środowiska naturalnego. Marginalnie wskazywano na bezdomność, narkomanię, Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani podali kategorie osób i grup, które są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Rozkład odpowiedzi przedstawia kolejny wykres.

Najczęściej badani stwierdzali, że najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem oraz osoby starsze, a także osoby i rodziny dotknięte bezrobociem.

Marginalnie wskazywano, że do osób i grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym należą bezdomni i osoby zagrożone bezdomnością oraz osoby niepełnosprawne, a w dalszej kolejności osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, byli więźniowie powracający z zakładów karnych oraz mniejszości etniczne i narodowe. Najrzadziej, jako zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym, wskazywano samotne matki.

Jakie działania należałoby podjąć w gminie w celu zaspokojenia potrzeb osób i rodzin wymagających wsparcia?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Ankietowani podkreślali rolę właściwie zorganizowanej i przemyślanej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, wskazując na konieczność udzielania pomocy w postaci poradnictwa, stworzenia atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego (również dla osób starszych) oraz aktywizacji zawodowej, pomocy w poszukiwaniu pracy.

Respondenci zwrócili również uwagę na intensywniejsze działania na rzecz profilaktyki uzależnień. Ponadto ankietowani uważają, że należy na poprawić połączenia komunikacyjne.

14. BEZROBOCIE

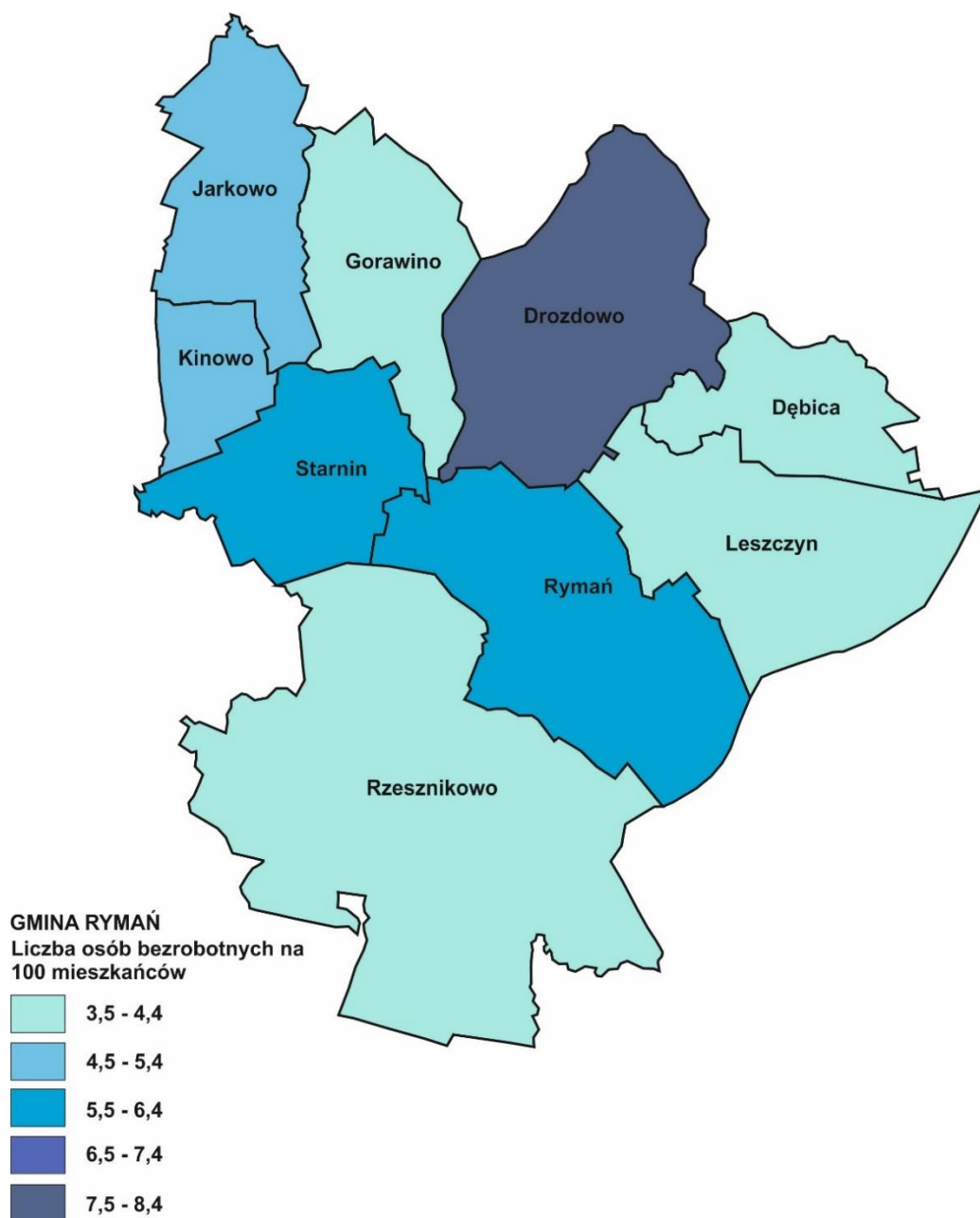
W 2016 r. Gminę Rymań zamieszkiwały 142 osoby bezrobotne, tj. o 36 osób mniej niż w roku poprzednim i o 122 osoby mniej niż w 2012 r. W tym okresie udział liczby bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym zmniejszył się z 9,9% do 5,4% (spadek o 4,5 pp.). Wartość tego wskaźnika w 2016 r. w Gminie była wyższa niż w powiecie o 1 pp.

Średnio w Gminie Rymań na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały 5,23 osoby bezrobotne. Wartość tego wskaźnika została przekroczona w 3 jednostkach urbanistycznych: Drozdowie – 7,67, Starninie – 6,16, Rymaniu – 5,92.

Tabela 26: Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w poszczególnych sołectwach w 2016 r.

Jednostka urbanistyczna	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych ogółem	Na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
Rymań	828	49	5,92
Drozdowo	352	27	7,67
Dębica	144	6	4,17
Rzesznikowo	280	11	3,93
Jarkowo	282	13	4,61
Kinowo	86	4	4,65
Gorawino	442	17	3,85
Leszczyn	156	6	3,85
Starnin	146	9	6,16
Gmina	2716	142	5,23

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie

Rysunek10: Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców jednostki urbanistycznej

Źródło: opracowanie własne

Udział kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w 2016 r. wyniósł 59,86% - jest to wartość wyższa niż w poprzednim roku o 4,24 pp. oraz o 1,15 pp. w stosunku do roku 2012. Wśród osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy największy udział w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych posiadają osoby pozostające bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy (tzw. długotrwale bezrobotni) – 39,44%, oraz osoby powyżej 45. roku życia – 38,03%. Udział osób poniżej 25. roku życia w stosunku do ogółu bezrobotnych wyniósł 13,38%. W analizowanym okresie w strukturze osób bezrobotnych wzrósł udział

osób długotrwale bezrobotnych o 10,78 pp. w stosunku do roku 2015 i o 19,36 pp. w stosunku do 2012 r. Wzrost udziału odnotowano także w grupie osób powyżej 45. roku życia – o 3,20 pp. w porównaniu do 2015 r. oraz o 13,79 pp. w stosunku do 2012 r. Natomiast w grupie osób poniżej 25. roku życia odnotowano spadek udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych o 4,04 pp. w stosunku do roku poprzedniego oraz o 12,00 pp. w porównaniu do 2012 r.

Tabela 27: Struktura osób bezrobotnych w Gminie Rymań w latach 2012 – 2016

Osoby bezrobotne:	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	264	239	238	178	142
Kobiety	155	121	121	99	85
Osoby bezrobotne znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy:					
Poniżej 25 roku życia	67	56	55	31	19
Powyżej 45 roku życia	64	78	66	62	54
Pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	53	43	44	51	56

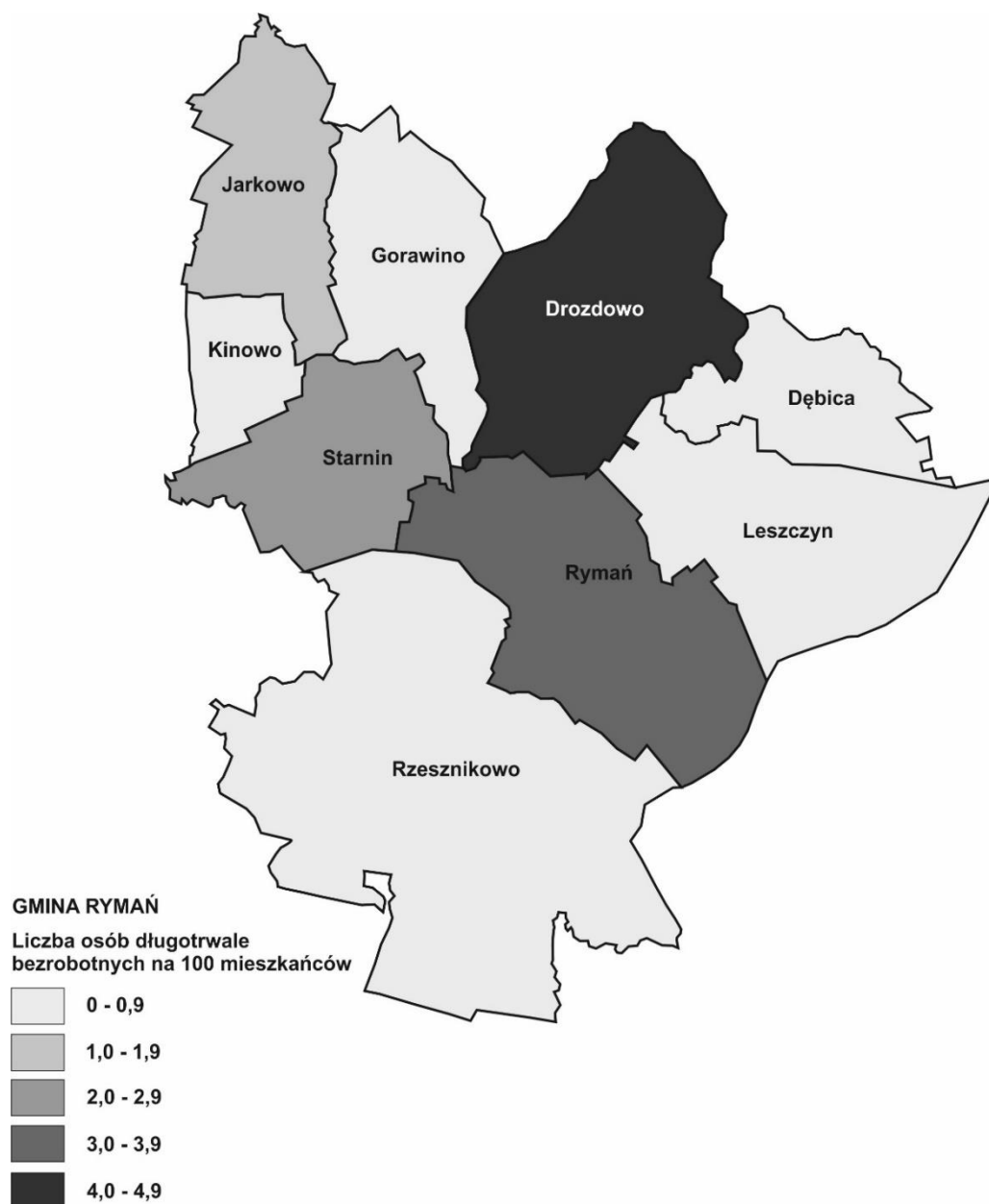
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie

W przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki największy udział osób długotrwale bezrobotnych zamieszkiwał sołectwo Drozdowo - 4,26, a następnie Rymań - 3,38 i Starnin – 2,74.

Tabela 28: Liczba osób długotrwale bezrobotnych przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w poszczególnych sołectwach w 2016 r.

Jednostka urbanistyczna	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Na 100 mieszkańców jednostki w wieku produkcyjnym
Rymań	828	28	3,38
Drozdowo	352	15	4,26
Dębica	144	0	0,00
Rzesznikowo	280	2	0,71
Jarkowo	282	4	1,42
Kinowo	86	0	0,00
Gorawino	442	2	0,45
Leszczyn	156	1	0,64
Starnin	146	4	2,74
Gmina	2716	56	2,06

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu

Rysunek 1: Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki urbanistycznej

Źródło: opracowanie własne

W 2016 r. największy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych posiadały osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 42,25%, następnie zasadniczym zawodowym – 26,76%, policealnym i średnim zawodowym – 16,90% oraz średnim ogólnokształcącym i wyższym – po 7,04%.

Tabela 29: Poziom wykształcenia osób bezrobotnych w Gminie Rymań w latach 2012 – 2016

Liczba osób posiadających wykształcenie:	2012	2013	2014	2015	2016
Wyższe	6	2	9	10	10
Policealne i średnie zawodowe	58	38	29	27	24
Średnie ogólnokształcące	16	13	13	10	10
Zasadnicze zawodowe	90	88	88	56	38
Gimnazjalne i poniżej	94	98	99	75	60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie

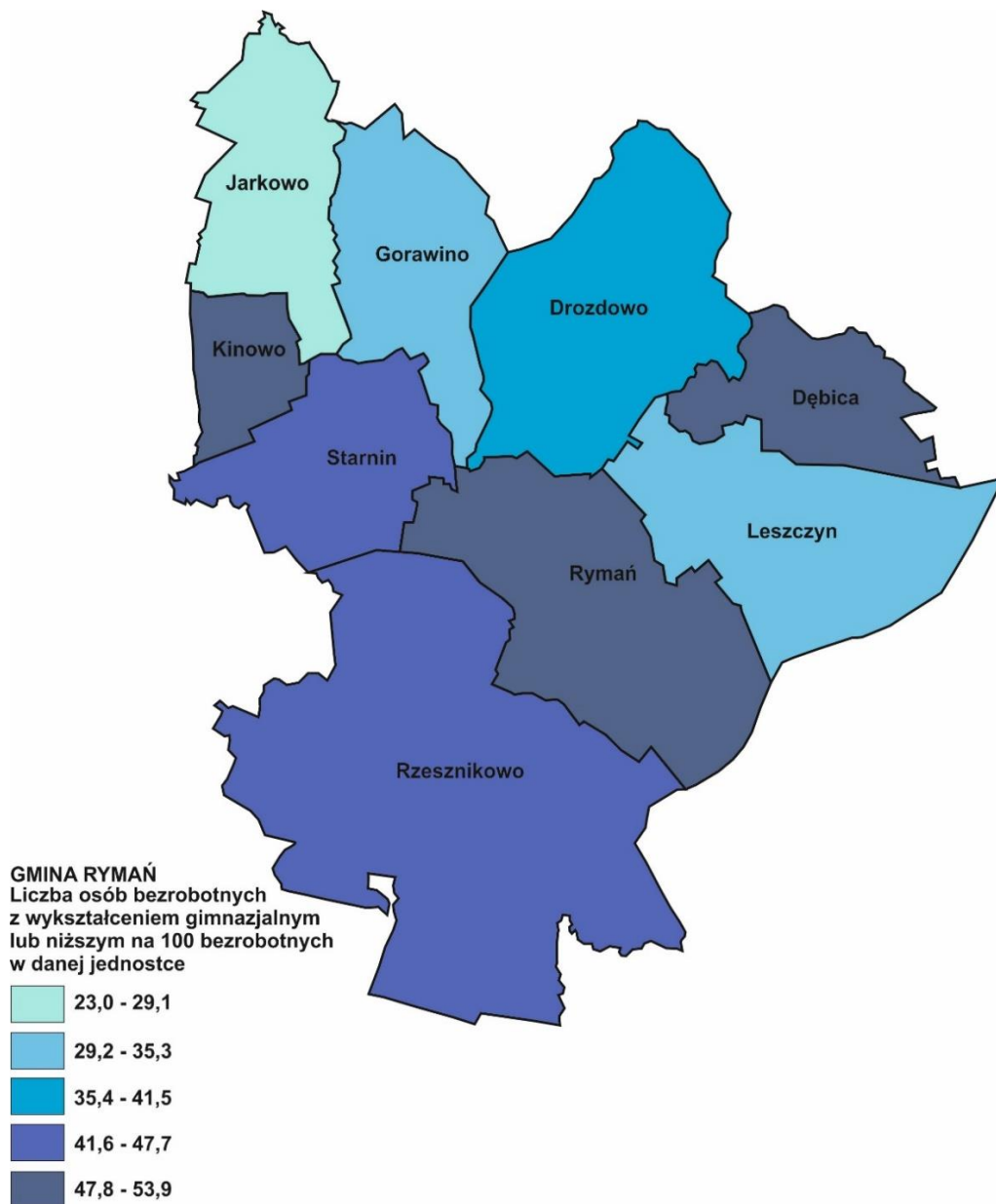
Na 100 bezrobotnych zamieszkujących Gminę Rymań 42,25 osób posiada wykształcenie gimnazjalne lub niższe. Wartość średnia dla Gminy została przekroczona w 5 jednostkach: Rymaniu – 53,06, Dębicy – 50,00, Kinowie – 50,00, Rzesznikowie – 45,45, Starninie – 42,25.

Tabela 30: Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego sołectwa w Gminie Rymań w 2016 r.

Jednostka urbanistyczna	Liczba osób bezrobotnych ogółem	Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym	Na 100 osób bezrobotnych w danej jednostce
Rymań	49	26	53,06
Drozdowo	27	10	37,04
Dębica	6	3	50,00
Rzesznikowo	11	5	45,45
Jarkowo	13	3	23,08
Kinowo	4	2	50,00
Gorawino	17	5	29,41
Leszczyn	6	2	33,33

Starnin	9	4	44,44
Gmina	142	60	42,25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy

Rysunek12: Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym na 100 bezrobotnych w danej jednostce. Źródło; opracowanie własne.

Najwięcej ankietowanych (53,8%) oceniło działania w tym zakresie pozytywnie, określając je jako dobre lub dostateczne; ponad 15% było przeciwnego zdania, oceniając wysiłki gminy jako niedostateczne. Aż 30,8% badanych nie potrafiło dokonać żadnej oceny.

Respondenci poproszeni zostali również o zasugerowanie działań, jakie należałoby podjąć w celu przeciwdziałania bezrobociu i poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych bezrobociem. Najczęstszym postulatem było podwyższenie zarobków na terenie gminy, nieco

rzadziej badani dzielili się poglądem, iż na terenie gminy brak zakładów oferujących stałą pracę. Niektórzy ankietowani proponowali intensywniejsze działania w zakresie aktywizacji zawodowej, takie jak organizacja szkoleń. Inni z kolei sądzili, iż należy ograniczyć liczbę zatrudnianych przez lokalne przedsiębiorstwa obcokrajowców, zaostrzyć kryteria przyznawania świadczenia 500+, likwidację tegoż świadczenia oraz polepszenie komunikacji w gminie.

Analizując sytuację na rynku pracy, warto zwrócić uwagę, że choć wskaźniki dotyczące bezrobocia ulegają poprawie, to jednak brak zatrudnienia jest odczuwalnym problemem dla mieszkańców gminy. Należy bowiem pamiętać, że pozostawanie bez pracy prowadzi do powstawania kolejnych problemów, wśród których bardzo dotkliwie odczuwanym przez doświadczonych nim osoby i rodziny jest radykalne obniżenie statusu materialnego. Może to być powodem rozlicznych dysfunkcji, ograniczania udziału w życiu społecznym, utraty możliwości realizowania planów życiowych i rozwoju.

15. BEZDOMNOŚĆ

W latach 2014-2016 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymaniu wspierał jedną osobę z tytułu bezdomności. Warto nadmienić, iż na wypadek wystąpienia takiej potrzeby pomoc osobom bezdomnym z terenu gminy oferowana przez GOPS może przybierać takie formy, jak zapewnienie schronienia osobie bezdomnej i pokrywanie kosztów pobytu takiej osoby w schronisku. Pracownicy GOPS są również przygotowani do świadczenia pracy socjalnej osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Skutecznie przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminacja ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo wymaga prowadzenia działań związanych z profilaktyką oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminy działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Rymań w latach 2014-2016.

Tabela 31. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie w latach 2014-2016

cel	wielkość przeznaczonych środków w poszczególnych latach w zł		
	2014 r.	2015 r.	2016 r.
profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych	67 000	67 901	75 954
profilaktyka i rozwiązywanie problemów narkomanii	2000	000	2000

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rymaniu

W latach 2014-2016 wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych wahała się, przy czym najniższe środki na ten cel były wydatkowane w roku 2014, a najwyższe w 2016. Natomiast kwoty przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii, kształtowały się na jednakowym poziomie 2000 zł.

GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, a ich liczba wahała się (od 19 rozmów w 2013 r., poprzez 14 w 2014 r. do 18 rozmów w roku 2015). Liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, w kolejnych latach wynosiła: 5, 2, 4.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2013-2015 GKRPA kontaktowała się z odpowiednio: 1, 3 i 3 osobami dotkniętymi tym problemem. W analizowanym okresie nie kierowano na terapię sprawców przemocy w rodzinie, nie złożono też zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Wybrane dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Rymań przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2013-2015

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	7	7	7
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych ZI	27	24	38
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	7	6	9

w tym sporządzonych przez Policję	5	5	9
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	2	1	0
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	7	5	5

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Rymaniu.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Rymaniu składa się z 7 osób. Został powołany Uchwałą Rady Gminy z 27 września 2011 roku. Siedziba Zespołu mieści się w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i kurateli sądowej. Zadaniem Zespołu jest m.in. udzielanie pomocy, a w zależności od potrzeb: poradnictwa socjalnego, prawnego, psychologicznego osobom, rodzinom, grupom problemowym i środowiskom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów.

W analizowanym okresie Zespół Interdyscyplinarny przeprowadził procedury w związku z wpłynięciem 7 Niebieskich Kart w 2013 r. (w tym 5 sporządzonych przez Policję i 2 sporządzonych przez pracowników socjalnych), 6 Niebieskich Kart w 2014 r. (w tym 5 sporządzonych przez Policję i 1 sporządzonej przez pracowników socjalnych) oraz 9 sporządzonych przez Policję w 2015 r.

W gminie Rymań pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień świadczą również punkt konsultacyjny oraz Specjaliści zatrudnieni w GOPS w Rymaniu.

Punkt Konsultacyjny odgrywa istotną rolę nie tylko w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, ale także przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Prowadzi systematyczną działalność w zakresie udzielania informacji, porad oraz organizowania pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej i psychologicznej.

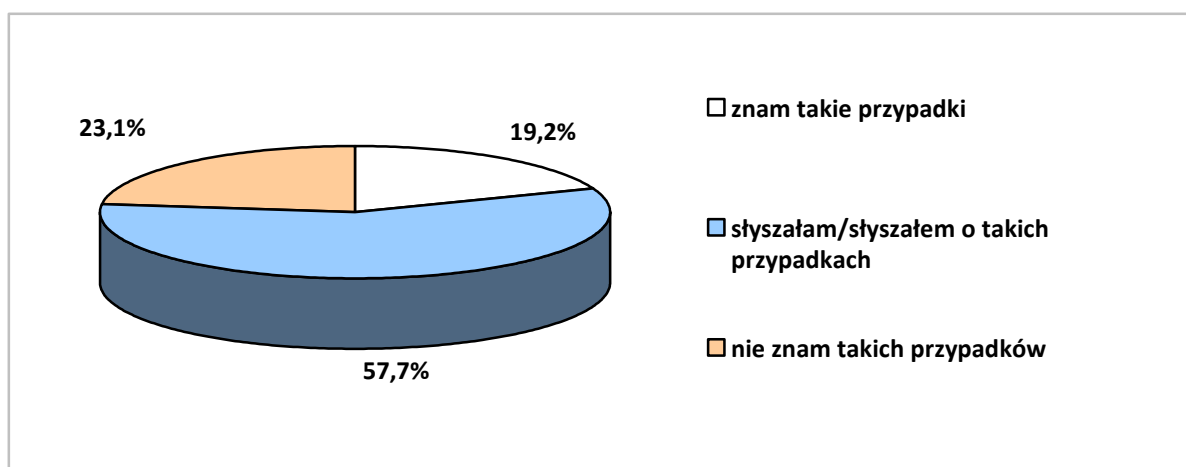
W ramach realizowanego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych uczniowie biorą czynny udział w różnorodnych zajęciach artystycznych, spektaklach teatralnych, pogadankach, dyskusjach, zajęciach w kołach zainteresowań i ogólnopolskich programach profilaktycznych. W szkole odbywają się także spotkania przedstawicieli poradni psychologiczno-pedagogicznej z rodzicami. Mieszkańcy gminy mogą skorzystać również z porad udzielanych przez psychiatrę i psychologa ze Stowarzyszenia „Feniks”.

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie świadczy również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W latach 2014-2015 była ona udzielana rodzinom i osobom w rodzinach, które zmagają się z alkoholizmem. GOPS udzielił

wsparcia z tego powodu 4 rodzinom, w których znajdowało się 13 osób. W 2014 roku przemoc w rodzinie była powodem pomocy w 2 rodzinach, a w 2015 roku w 4 rodzinach.

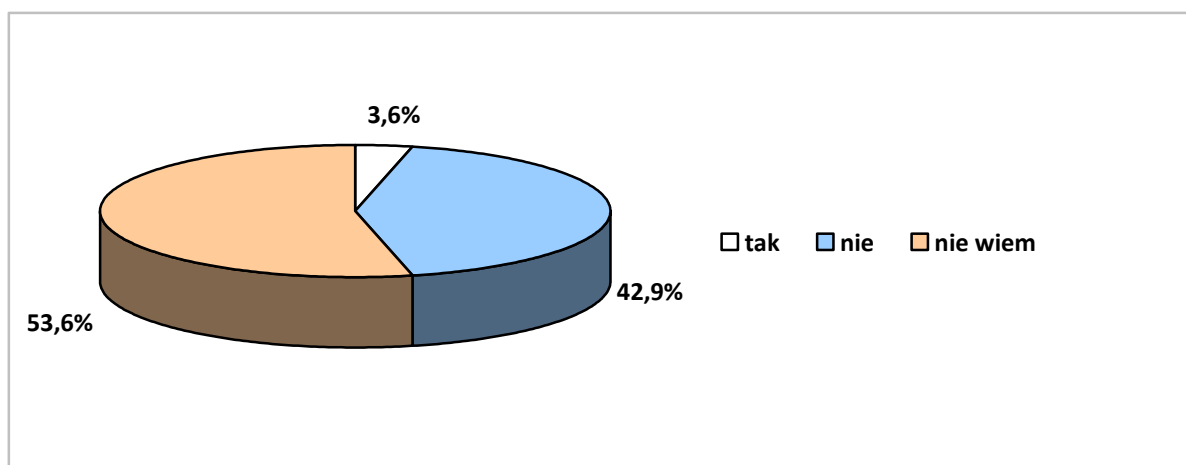
Mieszkańców gminy poproszono w przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym o próbę określenia skali zjawiska przemocy w rodzinie w gminie oraz o próbę oceny ryzyka nasilania się tego problemu. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 4. Czy zna Pani / Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 5. Czy Pani / Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Niemal 60% ankietowanych stwierdziło, że słyszało o takich przypadkach, a ponad 19%, że zna takie przypadki. Tak duży odsetek twierdzących odpowiedzi każe zwrócić baczniejszą uwagę na występowanie zjawiska przemocy domowej w gminie i musi budzić uzasadnione obawy, nawet jeśli uwzględnić ostrożne podejście badanych do kwestii ryzyka

nasilenia się tego problemu w następnych latach (ryzyko nasilenia się zjawiska widziało zaledwie blisko 4% badanych, a około 43% było przeciwnego zdania).

17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn wynika z postanowień Traktatu Amsterdamskiego oraz Rozporządzeń Rady Europejskiej i jest obligatoryjna dla wszystkich podmiotów korzystających ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego. Według Komisji Europejskiej barierami równości płci są: segregacja pionowa i pozioma rynku pracy, różnice w płacach kobiet i mężczyzn, mała dostępność elastycznych form czasu pracy, niski udział mężczyzn w wypełnianiu obowiązków rodzinnych, niski udział kobiet w podejmowaniu decyzji, przemoc ze względu na płeć, niewidoczność kwestii płci w ochronie zdrowia, niewystarczający system opieki przedszkolnej, stereotypy płci we wszystkich obszarach, dyskryminacja wielokrotna, szczególnie w odniesieniu do kobiet starszych, imigrujących, niepełnosprawnych, należących do mniejszości etnicznych.

Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć i odniesieniu się do występujących barier równości płci. W rozpatrywanym okresie struktura ludności gminy pod względem płci nie ulegała zasadniczym zmianom, stale więcej niż połowę stanowiły kobiety.

W analizowanym okresie kobiety stanowiły również stale więcej niż połowę ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie, przy czym ich udział w liczbie osób bezrobotnych był największy w 2013 roku. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w gminie w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
liczba osób bezrobotnych w gminie ogółem	222	175	159
liczba bezrobotnych kobiet	122	102	87
udział kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	54,95%	58,29%	54,72%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu.

W analizowanym okresie problem bezrobocia w gminie Rymań dotyczył bardziej kobiet niż mężczyzn; udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie pozostających bez pracy mieszkańców gminy (54,95% w 2013 r., 58,29%, w 2014 r., 54,72% w 2015 r.) był stale wyższy niż udział kobiet w ludności gminy (52,64% w 2013 r., 52,46%, w 2014 r., 52,59% w 2015 r.).

Należy przy tym także zauważyć, że według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu w 2014 roku kobiety z gminy Rymań stanowiły wyraźną większość wśród bezrobotnych w wieku produkcyjnym 35-44 lat (61,3%) oraz w kategorii osób długotrwale bezrobotnych (84,6%). W oparciu o cytowane wyżej wskaźniki można wysnuć tezę o mniejszych szansach kobiet niż mężczyzn na lokalnym rynku pracy.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. O ile analiza struktury bezrobocia pod względem płci jest oparta na dostępnych danych liczbowych, to w wielu innych obszarach życia społecznego tego typu statystyki nie są prowadzone, a występowanie problemów nierówności i dyskryminacji można szacować na podstawie subiektywnych opinii przedstawicieli danej społeczności.

18. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Rymań została dokonana na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w funkcjonującej na jej terenie placówce oświatowej. Badanie to pozwoliło zdiagnozować środowisko przedszkolne, szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkole działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

Do analizy przedłożono ankietę wypełnioną przez pedagoga z Zespołu Szkół w Rymaniu. W Szkole Podstawowej w Rymaniu zatrudniony jest pedagog szkolny oraz logopeda. W ramach „Punktu konsultacyjnego” raz w miesiącu w szkole pełni dyżur specjalista z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Kołobrzegu – pomoc psychologiczna/terapeuta rodziny. Z pomocy terapeuty mogą korzystać uczniowie i ich rodzice. Szkoła prowadzi również dożywianie.

Szkoła posiada dostęp do auli, hali sportowej, zapewnia uczniom możliwość korzystania z internetu. Placówka zapewnia uczniom spoza Rymania dojazd do szkoły, nie zgłoszono trudności związanych z dojazdem uczniów do szkoły. W szkole prowadzone są zajęcia w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej, do których należą: zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze, korekcyjno – kompensacyjne, socjoterapeutyczne i rozwijające kompetencje społeczno – emocjonalne. Uczniowie z orzeczonymi niepełnosprawnościami objęci są zajęciami rewalidacyjnymi. Placówka zapewnia uczniom chcącym rozwijać swoje umiejętności i poszerzać zainteresowania – udział w kołach zainteresowań.

Tabela 34. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne ujawnione w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2017/2018 w Szkole w Rymaniu

Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne	Liczba ujawnionych przypadków
Palenie papierosów	-
Sięganie po alkohol	-
Sięganie po narkotyki	-
Niszczenie mienia szkolnego	-
kradzieże	-
dyskryminacja	-
Udział w grupach negatywnych	-
Agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	-
autoagresja	-
Ucieczki z domu	-
Przestępczość ujawniona	-
Przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	2

Źródło: Dane Szkoła w Rymaniu

Tabela 35. Występowanie dysfunkcji i patologii w otoczeniu rodzinnym uczniów

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	2
zaniedbanie	1
Uzależnienia (alkoholizm/narkomania)	1
Przemoc w rodzinie	-
Wykorzystywanie seksualne dzieci	-
przestępczość	-

Źródło: Dane z Zespołu Szkół w Rymaniu

Działania profilaktyczne podejmowane przez szkołę:

W Szkole Podstawowej w Rymaniu podejmowane są różnego rodzaju działania profilaktyczne, obejmujące uzależnienia, przemoc i zdrowie. Szkoła uczestniczy w programie profilaktycznym „Uczeń bezpieczny w sieci”, - program dotyczący cyberprzemocy, w programach dotyczących profilaktyki niktynizmu - „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Nie pál przy mnie, proszę”, „Bieg po zdrowie”, w programach dotyczących profilaktyki zdrowia: „Trzymaj formę!”, w programach związanych z profilaktyką uzależnień od środków psychoaktywnych: „Porozmawiajmy o zdrowiu i nowych zagrożeniach”. W palcówce organizowane są spotkania z przedstawicielami Policji Prewencyjnej z Kołobrzegu i Policji z Rymania, z przedstawicielami Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej z Kołobrzegu. Szkoła organizuje w zakresie profilaktyki spotkania dla uczniów z Teatrem profilaktycznym „Kurtyna” z Krakowa. Kadra nauczycielska egzekwuje przestrzeganie zasad i norm życia w społeczeństwie. Pedagog szkolny oraz wychowawcy organizują zajęcia wychowawcze z uczniami, pogadanki i rozmowy dyscyplinujące.

Współpraca szkoły z rodzicami uczniów:

W ramach współpracy z rodzicami, szkoła podejmuje działania zmierzające do pomocy rodzicom w sytuacjach napotkanych trudności wychowawczych, pełni rolę wspierającą, jak też doradczą. Rodzice uczniów na terenie szkoły mogą korzystać z pomocy i wsparcia pedagoga szkolnego, jak też specjalisty z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej – podczas „Punktu Konsultacyjnego”. W szkole organizowane są różnego rodzaju prelekcje i spotkania z rodzicami, prowadzone przez specjalistów: psychologa, pielęgniarkę szkolną i inne osoby. Rodzice biorą udział w imprezach szkolnych.

Współpraca szkoły z innymi instytucjami:

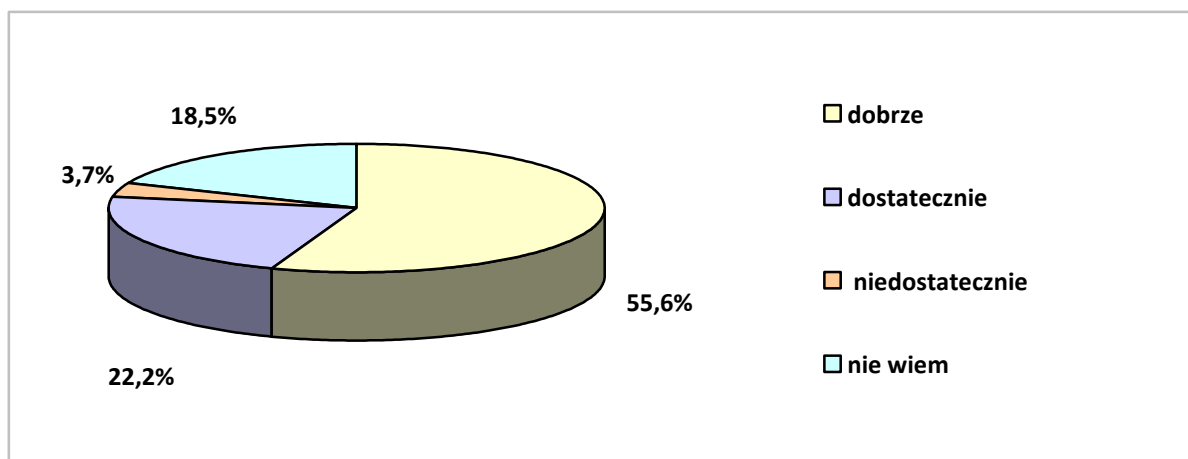
- a) Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Kołobrzegu – poprzez kierowanie uczniów na badania, konsultacje z psychologiem, terapeutą rodzinnym, kierowanie uczniów na spotkania z terapeutą na terenie szkoły w Rymaniu jak i poradni, bieżące konsultacje ze specjalistami z PPP.
- b) Sądem Rodzinnym i Nieletnich w Kołobrzegu –w porozumieniu z dyrekcją szkoły, kierowanie wniosków do sądu z prośbą o wgląd w sytuację rodzinną ucznia, sporządzanie opinii dotyczących uczniów będących pod kuratelą i uczniów stwarzających w szkole problemy wychowawcze, bieżąca współpraca z kuratorem zawodowym/konsultacje, informowanie o sytuacjach uczniów objętych kuratelą.
- c) Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rymaniu– wizyty domowe w środowisku ucznia, organizowanie pomocy poszczególnym uczniom we współpracy z instytucjami - asystent rodziny
- d) Policją w Rymaniu – zgłaszanie sytuacji na terenie szkoły wymagających interwencji Policji, zgłaszanie sytuacji uczniów, wymagających interwencji Policji w środowisku ucznia.

Działania, jakie należałoby podjąć na terenie szkoły w celu usprawnienia i funkcjonowania placówki i polepszenia procesu kształcenia i wychowania.

Szkoła podejmuje wszelkie działania, by proces kształcenia i wychowania był jak najbardziej efektywny, a funkcjonowanie szkoły usprawnione. Szkoła realizuje programy i projekty edukacyjne, prowadzi działalność wychowawczą i profilaktyczną zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami ze strony rodziców, uczniów i instytucji nadzorujących pracę szkoły. Aby

jednak proces kształcenia i wychowania był bardziej efektywny, wskazane jest zatrudnienie w szkole psychologa.

Wykres 6. Jak Pan/Pani ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestnicy badania zgłaszali także propozycje w zakresie poprawy sytuacji dzieci i młodzieży. Najczęściej postulowali organizowanie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych.

1. Wsparcie rodziny, jako zadanie gminy.

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na plan pierwszy wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje jednocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Jednak nie wszystkie rodziny swoje funkcje realizują w takim stopniu, by dzieci mogły się w nich prawidłowo rozwijać i czuć szczęśliwe. W wielu dysfunkcyjnych rodzinach występują problemy, które zakłócają ich funkcjonowanie i są szczególnie niebezpieczne dla dziecka, jego rozwoju psychosomatycznego i wychowania. W rodzinach pojawiają się trudności zarówno na skutek czynników zewnętrznych takich jak np. bezrobocie, długotrwała choroba, upośledzenie umysłowe, zaburzenia psychiczne, jak również czynników odnoszących się do właściwości osobowościowych członków rodziny takich jak: nałogi, przestępczość, przemoc czy zaniedbywanie obowiązków.

Dokonujące się zmiany, postęp, szybsze tempo życia niosą za sobą wiele pozytywnych skutków, ale niestety pogłębiają też wiele negatywnych zjawisk, takich jak: bezrobocie, uzależnienia, przemoc, przestępczość, które bardzo często powodują rozpad rodziny. Takie nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny odbija się negatywnie na losach jej członków, jak i na całym społeczeństwie. Tak więc, jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Występujące w rodzinie problemy niejednokrotnie są bardzo złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań, a także koordynacji działań wszystkich instytucji zaangażowanych w proces wspierania rodziny.

2. Praca z rodziną.

Praca z rodziną w szczególności ukierunkowana była na wspieranie więzi uczuciowych w rodzinie, pomoc w integrowaniu rodziny z otoczeniem, pomoc w odbudowywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, neutralizowanie czynników negatywnie działających na dziecko. Praca z rodziną była możliwie wcześnie podejmowana i prowadzona przez profesjonalnie przygotowaną kadrę. Realizowana poprzez konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapię, usługi dla rodzin z dziećmi, pomoc prawną, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego, organizowanie spotkań dla rodzin, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji. W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zobligowanych do wspierania rodzin. Na terenie Gminy Rymań jako jednostką organizacyjną gminy pracą z rodziną zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który realizuje zadania wynikające z szeroko rozumianej profilaktyki, wsparcia i współpracy z osobami, instytucjami i organizacjami działającymi na polu profilaktyki i nie tylko, realizuje i prowadzi wiele działań ukierunkowanych na dziecko i rodzinę. Klienci ośrodka pomocy mogą korzystać z porad i wsparcia: doradcy zawodowego, prawnika, pracownika socjalnego, psychologa. Dodatkowo na rzecz rodzin pracuje psycholog udzielając porad dwa razy w miesiącu.

2. Asystent rodziny, jako nowa forma bezpośredniej pracy z rodziną.

Nowym zadaniem ustawowym dla gminy jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. W oparciu o ustawę z dnia 27.04.2012 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw została wprowadzona zmiana m.in. w przepisach Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego stanowiąca, iż Sąd może zobowiązać rodziców biologicznych, jak i samego małoletniego do określonego postępowania, w szczególności do pracy z asystentem rodziny bądź realizowania innych form pracy z rodziną. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba podejmowanych przez niego działań pomocowych ustanie wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Rola asystenta rodziny ma istotne znaczenie już na etapie profilaktyki. Jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Działania asystenta polegają na aktywnym wspieraniu rodziny, w której mają miejsce problemy trudne do pokonania przez tę rodzinę. W gminie Rymań w 2016 roku z tej formy pomocy i pracy asystenta rodziny skorzystało 1 rodzin, tj. 3 dzieci w tych rodzinach, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego.

Praca asystenta rodziny miała charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniącą tą funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin – mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych, czy prawnych. Ponadto pomaga również w rozwiązaniu problemów podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej) i w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią terapię. Asystent rodziny wspiera również swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej. Do jego zadań należy też motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki, pomoc w wyborze odpowiedniej szkoły lub kursów zawodowych, przełamywaniu kompleksów i ewentualnych kryzysów wynikających z trudności i

niepowodzeń w nauce. Asystent rodziny zachęca bezrobotnych do podjęcia pracy i wspiera ich w pierwszych miesiącach zatrudnienia. Intensywna praca asystenta z rodziną jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia przez Sąd dziecka poza rodziną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z biologicznymi rodzicami dzieci w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu, oraz z sądem. Powinien on aktywnie uczestniczyć we wszystkich działaniach zmierzających do powrotu dziecka do rodziny.

Na terenie Gminy Rymań według stanu na dzień 31.12.2016 r. mieszka 10 rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i mających problemy w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Natomiast wg stanu na dzień 31.12.2016 r. w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Gminy Rymań przebywa 2 dzieci. Umieściliśmy 7 rodzeństwa w 2014 roku, w instytucjonalnej pieczy zastępczej. W trakcie roku w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 2 dzieci. Za 7 dzieci, które umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na nowych zasadach, za które gmina jest zobowiązana płacić 30% wartości świadczenia w 2015 roku. Od grudnia również wzrósł udział gminy w opłacie jednego dziecka umieszczonego w 2012 roku w rodzinnej pieczy zastępczej o 50 % udziału gminy tak więc za dwoje dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej od 2015 roku były ponoszone opłaty 50%. Łącznie gmina w 2016 roku zapłaciła 106786,94 zł.

Przyczyny umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej wynikają przeważnie z niskich kompetencji wychowawczych rodziców biologicznych, eurosieroctwa, sieroctwa, rozbicia rodziny, przemocy, uzależnień, chorób psychicznych.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na jednego asystenta rodziny nie może przypadać więcej niż 15 rodzin. Biorąc pod uwagę zdiagnozowaną w 2016 roku liczbę rodzin niewydolnych wychowawczo, z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, w gminie należałoby zatrudnić 1 asystentów rodziny. Aktualnie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rymaniu do grudnia 2016 roku pracował 1 asystent rodziny, pracujących na umowę zlecenie. Zarówno gmina, jak i inne gminy w kraju nie posiadają wystarczających środków finansowych na zatrudnienie wymaganej liczby asystentów. W związku z tym pojawiła się potrzeba pozyskiwania środków zewnętrznych. W kwietniu br. GOPS za pośrednictwem Gminy złożył wniosek o 80 % dofinansowanie zatrudnienia asystenta rodziny w ramach resortowego programu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, dzięki któremu udało się pozyskać do wykorzystania w 2016r., kwotę 7871,00 zł.,

w ramach tych środków otrzymywał wynagrodzenie asystent rodziny. Wydatkowana kwota ogółem na asystenta rodziny-6454zł.

4. Rodziny wspierające, jako forma wsparcia rodziny przez środowisko lokalne.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jako jedno z istotnych zadań w pracy z rodziną wyszczególnia wsparcie ze strony środowiska lokalnego. Ważną rolę w tym zadaniu pełnią sąsiedzi, rodziny zaprzyjaźnione, rodziny rówieśników dzieci. Zbudowanie sieci rodzin chętnych do służenia pomocą systematycznie lub w sposób doraźny stanowi nowe wyzwanie dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz innych instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Możliwość skorzystania przez rodzinę w kryzysie z pomocy innej rodziny, tzw. rodziny wspierającej może mieć nieocenione znaczenie w pracy z rodziną. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Zgodnie z ustawą cytowaną wyżej pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą może ustanowić działając z upoważnienia Wójta Gminy Rymań, Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymaniu na podstawie wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez pracownika socjalnego.

19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Jednym z głównych problemów demograficznych w Polsce jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. Według przewidywań GUS-u, liczba osób w wieku emerytalnym wzrośnie do co najmniej 9,6 miliona w 2035 roku, co stanowić będzie 26,7% całej populacji kraju.

Struktura wiekowa ludności gminy Rymań w badanym okresie jest potwierdzeniem tendencji starzenia się społeczeństwa. W analizowanym okresie liczba osób w wieku poprodukcyjnym rokrocznie wzrastała (od 715 w 2013 roku do 767 w 2015 roku), wzrastał także udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy, wynosząc odpowiednio: 17,1%, 17,4% oraz 18,4%. Dane szczegółowe zawiera poniższa tabela.

Tabela 346. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
liczba mieszkańców gminy ogółem	4162	4159	4151
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	715	725	767
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	17,1%	17,4%	18,4%

Dane Urzędu Gminy w Rymaniu.

Należy z uwagą obserwować zmiany zachodzące w strukturze demograficznej gminy. Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym stanowi bowiem istotne wyzwanie dla służb i instytucji realizujących założenia polityki społecznej, wymaga ukierunkowania działań pomocowych w większym stopniu na potrzeby ludzi starszych, aby udzielać odpowiedniego do ich potrzeb wsparcia – materialnego bądź rzeczowego, ale także zapewnić seniorom dostęp do usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz zorganizować różnorodne formy aktywizacji ruchowej, towarzyskiej i kulturalnej.

W ramach swojej działalności Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymaniu może świadczyć usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych, które pozbawione są opieki i pomocy ze strony rodziny. Usługi te polegają na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, pielęgnacji oraz zapewnieniu kontaktu z otoczeniem.

W Polsce wśród osób w wieku 60 lat i więcej większość stanowią kobiety, a ich udział w ogólnej liczbie osób starszych sukcesywnie rośnie wraz z wiekiem. analogicznie sytuacja przedstawia się w gminie Rymań. Liczba mieszkańców w gminie wynosiła 4151 osoby, w tym 767 osób tj. 18,5% to osoby w wieku 60 lat i więcej, większość osób w wieku 60 lat i więcej stanowią kobiety-424 osób i liczba ta stale rośnie (dane z USC Rymań na dzień 09.01.2015 r.) Gmina Rymań należy do regionów o bardzo dużym udziale osób starszych w ogólnej liczbie ludności, postępujący proces starzenia się ludności gminy Rymań niesie za sobą konsekwencje w sferze ekonomicznej, medycznej, socjalnej i kulturalnej. Ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymaniu w 2014 r., z różnych form pomocy i zasiłków korzystało 726 osób, w tym 153 osoby w wieku 60 + roku życia, z czego 9 osób umieszczonych jest w domach pomocy społecznej, a z usług opiekuńczych korzysta 19 osób starszych oraz z innych form pomocy (zasiłki celowe specjalne, celowe, stałe, praca socjalna). Ważnym działaniem na rzecz osób starszych w gminie Rymań jest działający przy GOPS Klub Seniora „Pod Aniołami” w tych działaniach uczestniczy obecnie aktywnie 78 seniorów, dzięki realizacji projektu w ramach Rządowego Programu ASOS pierwszej edycji liczba wzrosła z 27 do 45 osób starszych 60+i liczba ta utrzymuje się również po zakończeniu I edycji projektu ASOS, jednak liczba i formy zajęć jest drastycznie ograniczona ze względu na niewielkie środki własne gminy na realizację działań w klubie (dane z GOPS na 12.01.2015r.).Sytuacja socjalno-bytowa osób starszych ogólnie rzecz ujmując jest trudna, niewątpliwie pozytywnym jest, że znacząca część posiada stały dochód w postaci świadczeń z

ZUSu i KRUSu, jednak uzyskane dochody są zbyt niskie. Większość osób 60+ posiada najniższe emerytury rolnicze w wysokości od 800 do 1000zł. o nie najlepszej kondycji finansowej osób starszych świadczy fakt, iż ponad 98% z nich, ze względu na brak środków musi zrezygnować z konieczności zakupu odzieży, leków czy niemożliwości z korzystania z dóbr kultury, rezygnacji z wyjazdu do kina, teatru itp. Osoby starsze często oceniają swoje dochody jako niewystarczające, gdyż przejście na emeryturę czy rentę z zasady oznacza obniżenie bieżących dochodów. Taka zmiana w budżetach domowych sprawia, że ograniczają one dotychczasową aktywność kulturalną, sportową i rekreacyjną a tym samym izolując się od środowiska. Niemożność zrealizowania tych potrzeb sprawia, że czują się wykluczone ze społeczeństwa. Diagnozując problemy osób starszych w gminie Rymań do najważniejszych należy zaliczyć: problemy materialne, zdrowotne i psychiczne oraz brak możliwości korzystania z dostępu do nowych technologii cyfrowych, dóbr kultury czy sportu. Pogorszenie się stanu zdrowia wraz z upływem lat, brak ruchu, izolowanie się od środowiska, zła sytuacja materialna skutkują zmniejszeniem oczekiwań i potrzeb co do jakości życia, poczuciem osamotnienia i marginalizacji, niechęcią do aktywności społecznej, ruchowej i turystycznej. Przyczyny niskiej aktywności osób starszych w gminie Rymań to: niedostatek odpowiedniej infrastruktury społecznej, obszar wiejski, byłe wioski popegeerowskie, ograniczony dostęp do instytucji kulturalno -oświatowych, brak na terenie gminy domu kultury, kina, teatru, muzeum, uniwersytetu trzeciego wieku. Po przeprowadzonej analizie aktywności możemy podzielić ich na dwie grupy. Pierwsza grupa to seniorzy mało aktywni, wymagający pomocy ośrodka pomocy społecznej (GOPSu), najubożsi, samotni, niepełnosprawni, potrzebujący wsparcia socjalnego, materialnego, usługowego. Do tej grupy należą ci, których najtrudniej jest zaktywizować i skłonić do działania poza domem. Druga grupa to seniorzy średnio aktywni, działający m.in. w Klubie Seniora działającym przy GOPS, stanowiący dla siebie grupę wsparcia. Ograniczone środki finansowe osób powyżej 60 roku życia powodują w przeważającej części, że osoby starsze często ponoszą wysokie koszty leczenia i rehabilitacji. Słabo rozwinięty system usług w środowisku lokalnym może sprawiać, że potrzeby osób 60+ nie są dostatecznie zaspakajane w konsekwencji Działania podjęte w ramach działalności Klubu Seniora poprzez instrumenty aktywizacji fizycznej, społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej oraz poprzez wsparcie osób zagrożonych wykluczeniu społecznym, dają możliwość przygotowania osób starszych do skutecznego powrotu w życie społeczne.

Łącznie 90% ankietowanych odpowiedziało, że w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych w gminie. Brak uwzględniania potrzeb seniorów w lokalnej polityce społecznej wskazało 5% ankietowanych.

20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu.

Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie oraz wskazanie trendu tych zmian, zawierają dane dotyczące liczby rodzin w gminie, korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymaniu wynika, że w latach 2015-2016 niepełnosprawność była czwartym, pod względem liczby beneficjentów, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w tych rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej w latach 2015-2016.

Tabela 357. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2014-2015

	2015	2016
liczba rodzin	37	37
liczba osób łącznie w rodzinach	83	83

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rymaniu.

Należy dodać, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymaniu wypłacił w 2015 r. 80 świadczeń na łączną wartość 6.280 zł, a w 2016 r. 72 świadczenia na łączną wartość 6.040 zł w postaci zasiłków celowych. Warto w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu, dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) wydanych mieszkańcom gminy Rymań w latach 2015-2016.

Z danych tych wynika, iż liczba orzeczeń wydanych dzieciom ulegała tendencji wzrostowej. W przypadku orzeczeń wydanych osobom dorosłym – tak w klasyfikacji ogólnej, jak i w poszczególnych stopniach niepełnosprawności – najczęściej ulegała wahaniom w poszczególnych latach; spadek odnotowano jedynie w kategorii umiarkowany stopień niepełnosprawności. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 368. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2013-2015

	2015	2016
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom z gminy	5	8
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych dorosłym mieszkańcom gminy	39	44
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	14	21
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	15	15
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	10	8

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu.

Osoby niepełnosprawne zamieszkałe w gminie Rymaniu korzystają ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu, które dysponuje środkami na dofinansowanie uczestnictwa, wraz z opiekunami, w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, technicznych lub w komunikowaniu się. Ponadto osoby te mogą korzystać z pomocy świadczonej przez organizacje pozarządowe.

Uczestnicy badania poproszeni zostali o wymienienie problemów, z którymi według nich borykają się osoby niepełnosprawne. Najczęściej wymienianymi bolączkami były bariery architektoniczne oraz izolacja od środowiska. Ankietowani zauważyli, że niepełnosprawnym doskwierają brak zrozumienia ze strony społeczeństwa i problemy komunikacyjne.

W ankiecie zawarto też pytanie dotyczące działań, które należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Badani zauważyli, że dużą rolę w działalności na rzecz niepełnosprawnych w środowisku lokalnym odgrywa Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym, „Słoneczko”, najczęściej sugerowali likwidację barier architektonicznych, organizacja zajęć dla niepełnosprawnych dzieci oraz ich rodzin, a także

zapewnienie im wsparcia psychologicznego. Ankietowani podkreślali jednocześnie konieczność stałego diagnozowania sytuacji osób niepełnosprawnych w celu pełniejszego zrozumienia ich potrzeb.

Biorąc pod uwagę wszystkie dane dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych, zgromadzone na potrzeby tego opracowania diagnostycznego, trzeba zaliczyć tę kwestię do istotnych problemów społecznych, z jakimi muszą się zmierzyć instytucje pomocowe działające na terenie gminy.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: *mocne strony* i *słabe strony* to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a *szanse* i *zagrożenia*, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego. Obejmowała następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki.

OBSZAR I

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> w gminie prowadzone są działania mające na celu pozyskanie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy; samorząd gminy podejmuje działania sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców; podjęmowane są działania mające na celu aktywizację zawodową osób bezrobotnych; samorząd gminy prowadzi działania na rzecz ograniczenia bezrobocia wśród różnych grup wiekowych, w tym osób powyżej 45. roku życia; na terenie gminy podejmowane są inicjatywy na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet; wśród bezrobotnych upowszechniane są informacje o wolnych miejscach pracy; 	<ul style="list-style-type: none"> brak zainteresowania mieszkańców tworzeniem w gminie podmiotów ekonomii społecznej (jak np. spółdzielni socjalnych), mogących zapewnić nowe miejsca pracy; brak środków finansowych z funduszy zewnętrznych, które mogłyby przyczynić się do trwałego ograniczenia bezrobocia.

<ul style="list-style-type: none"> wśród osób bezrobotnych upowszechniane są informacje o usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach zawodowych; gmina podejmuje działania mające na celu pozyskanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej); w gminie organizowane są akcje charytatywne z myślą o wsparciu osób ubogich i zagrożonych ubóstwem; problem bezdomności jest w gminie diagnozowany. 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> potencjalni inwestorzy są zainteresowani tworzeniem nowych miejsc pracy na terenie gminy; mieszkańcy gminy wykazują zainteresowanie podejmowaniem własnej działalności gospodarczej; osoby objęte działaniami aktywizującymi znajdują zatrudnienie na lokalnym rynku pracy; w gminie zmniejsza się liczba osób długotrwale bezrobotnych; poziom bezrobocia w gminie wśród kobiet nie wzrasta; liczba ofert pracy dla osób bezrobotnych wzrasta; nie obniża się poziom życia mieszkańców gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> obserwowany w społeczności lokalnej brak motywacji do podejmowania legalnego zatrudnienia; nikłe zainteresowanie usługami poradnictwa zawodowego oraz udziałem w szkoleniach zawodowych osób bezrobotnych; oferta organizacji pozarządowych nie przyczynia się do łagodzenia skutków bezrobocia w gminie; społeczność lokalna wykazuje ograniczone zainteresowanie problemami osób ubogich i nie włącza się w działania mające na celu zaspokajanie potrzeb osób ubogich; w gminie istnieje potrzeba tworzenia nowych mieszkań socjalnych;

OBSZAR II

RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> analizowane są problemy rodzin, dzieci i młodzieży; podejmowane są inicjatywy na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom rodzin; gmina zapewnia rodzinom wymagającym poradnictwa specjalistycznego dostęp do tej formy wsparcia; analizowane są potrzeby osób samotnie wychowujących dzieci; gmina dysponuje świetlicami dla dzieci i młodzieży; na terenie gminy monitorowane jest zapotrzebowanie na opiekę przedszkolną; szkolnictwo w gminie dysponuje bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów; placówki oświatowe w gminie oferują 	<ul style="list-style-type: none"> osoby z gminy dotknięte przemocą w rodzinie nie mają zapewnionych miejsc w ośrodkach wsparcia.

<p>uczniom zajęcia pozalekcyjne;</p> <ul style="list-style-type: none"> • instytucje gminy wychodzą do dzieci i młodzieży z ofertą spędzania czasu wolnego; • na terenie gminy działają organizacje pozarządowe zajmujące się problemami rodzin; • idee wolontariatu są propagowane wśród dzieci i młodzieży w gminie; • gmina dysponuje kadrami przygotowaną do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie; • w gminie prowadzone jest poradnictwo i podejmowane są interwencje w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; • w gminie działa zespół interdyscyplinarny; • sprawcy przemocy w rodzinie z gminy są kierowani do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych; • ofiary przemocy w rodzinie mają zapewniony dostęp do informacji o możliwych formach wsparcia; • w gminie prowadzone są akcje uwrażliwiające społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie. 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • skala problemów rzutujących na prawidłowe funkcjonowanie rodzin w gminie nie nasila się; • w gminie nie wzrasta liczba rodzin dysfunkcyjnych; • zapotrzebowanie na wsparcie asystentów rodziny nie wzrasta; • liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego nie wzrasta; • w gminie nie przybywa osób samotnie wychowujących dzieci wymagających wsparcia; • zapotrzebowanie na tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży nie rośnie; • oferta w zakresie opieki przedszkolnej zaspokaja potrzeby mieszkańców; • sytuacja finansowa gminy pozwala na utrzymanie i rozwój bazy dydaktycznej szkół; • oferta zajęć pozalekcyjnych w gminie zaspokaja oczekiwania uczniów i ich rodziców; • oferta spędzania czasu wolnego w gminie jest dostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży; • w gminie nie wzrasta liczba rodzin zgłaszających potrzebę wsparcia ze strony 	<ul style="list-style-type: none"> • osłabienie więzi rodzinnych wśród społeczności lokalnej; • dzieci i młodzież z terenu gminy nie angażują się w działania wolontarystyczne; • liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie jest niewystarczająca – zgłaszane jest zapotrzebowanie na psychologa.

<p>organizacji pozarządowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzone w gminie poradnictwo i podejmowane interwencje mają wpływ na zmiany zachowań ofiar i sprawców przemocy w rodzinie; • w gminie nie zwiększa się liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podejmowania działań interdyscyplinarnych; • nie zwiększa się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia; • nie zwiększa się liczba osób wymagających podjęcia działań korekcyjno-edukacyjnych; • nie nasila się skala zjawiska przemocy w rodzinie; • wśród społeczności lokalnej obserwuje się zmniejszenie przyzwolenia na stosowanie przemocy w rodzinie. 	
---	--

OBSZAR III

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • gmina zabezpiecza dostęp do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa i stomatologii; • w gminie inicjowane są przedsięwzięcia propagujące zdrowy styl życia; • samorząd gminy prowadzi działania na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego; • w gminie prowadzona jest działalność terapeutyczna i rehabilitacyjna w obszarze uzależnień; • rodziny z gminy dotknięte problemami uzależnień mają zapewniony dostęp do pomocy psychospołecznej i prawnej; • osoby z gminy kierowane są na leczenie odwykowe; • gmina dysponuje kadrami przygotowanymi do pracy z osobami uzależnionymi; • placówki oświatowe prowadzą wśród dzieci i młodzieży działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w obszarze uzależnień; • w placówkach oświatowych na terenie gminy są realizowane programy profilaktyczno-edukacyjne poświęcone przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym; • samorząd gminy podejmuje inicjatywy mające na celu poprawę stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizuje inwestycje podnoszące poziom bezpieczeństwa na drodze; 	<ul style="list-style-type: none"> • sektor pozarządowy z terenu gminy nie jest zainteresowany prowadzeniem działalności w zakresie problemów uzależnień; • brak specjalistów w zakresie opieki zdrowotnej nad mieszkańcami gminy.

<ul style="list-style-type: none"> gmina podejmuje inicjatywy mające na celu zachęcanie mieszkańców do włączania się w działania na rzecz ochrony przeciwpożarowej, zwalczanie klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń. 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> prawidłowe zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii nie natrafia na bariery finansowe czy też lokalowe; gmina posiada możliwości finansowe i lokalowe dla poszerzenia zakresu świadczeń medycznych dostępnych dla mieszkańców; wśród mieszkańców wzrasta zainteresowanie zdrowym trybem życia; stan środowiska naturalnego w gminie uległ w ostatnich latach poprawie; działania terapeutyczne i rehabilitacyjne podejmowane w gminie w obszarze uzależnień przynoszą oczekiwane rezultaty; zapotrzebowanie rodzin dotkniętych problemami uzależnień na pomoc psychospołeczną i prawną nie wzrasta; nie przybywa osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia; liczebność i fachowość kadr pracujących w gminie z osobami uzależnionymi jest wystarczająca; świadomość dzieci i młodzieży z gminy na temat zagrożeń uzależnieniami wzrasta; zagrożenie przestępczością nieletnich w gminie nie wzrasta; wzrasta poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziom bezpieczeństwa na drodze; mieszkańcy gminy wykazują chęć angażowania się w działania na rzecz ochrony przeciwpożarowej, zwalczania klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń. 	<ul style="list-style-type: none"> leczenie odwykowe z uzależnień nie zawsze przynosi oczekiwane rezultaty; w gminie wzrasta liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki; osoby uzależnione i współuzależnione nie mogą liczyć na wsparcie organizacji pozarządowych.

OBSZAR IV

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> analizowana jest sytuacja demograficzna gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców; warunki codziennego funkcjonowania osób starszych w gminie są monitorowane; osoby starsze z gminy są na bieżąco informowane o dostępnych formach pomocy; w gminie prowadzone są działania na rzecz 	<ul style="list-style-type: none"> w gminie nie działają instytucje ani organizacje świadczące pomoc członkom rodzin sprawującym opiekę nad osobami starszymi; w gminie nie istnieją organizacje pozarządowe zajmujące się działalnością na rzecz osób starszych.

<p>wzmacniania potencjału osób starszych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • gmina dysponuje kadrą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze; • w gminie funkcjonuje klub seniora, wspierający osoby starsze; • gmina wychodzi do osób starszych z ofertą spędzania czasu wolnego; • osobom starszym wymagającym całodobowej opieki, które nie mogą liczyć na pomoc rodziny i bliskich, zapewnia się miejsca w domach pomocy społecznej; • osobom starszym stwarza się na terenie gminy warunki do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej; • społeczność lokalna jest uwrażliwiana na problemy i potrzeby osób starszych. 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • gmina posiada środki, które mogłyby przyczynić się do poprawy warunków codziennego funkcjonowania osób starszych; • brak barier ograniczających przekaz informacji o dostępnych formach pomocy dla osób starszych i ich rodzin; • zasoby gminy umożliwiają wzmacnianie potencjału osób starszych; • przypadki pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin nie są częste na terenie gminy; • osoby starsze z gminy mają wystarczający dostęp do takich form wsparcia jak klub seniora; • oferta spędzania czasu wolnego w gminie uwzględnia potrzeby i oczekiwania osób starszych; • możliwości gminy pozwalają na zaspokajanie potrzeb w zakresie kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej osób starszych; • problemy i potrzeby osób starszych są dostrzegane przez społeczność lokalną; • wzrost świadomości społecznej – uwrażliwienie rodzin na problemy osób starszych; • wzrost aktywności osób starszych. 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności gminy; • w gminie wzrasta liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych; • dostępność domów pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku nie jest wystarczająca w stosunku do potrzeb; • sektor pozarządowy z terenu gminy nie jest zainteresowany prowadzeniem działalności na rzecz osób starszych; • mieszkańcy gminy nie wykazują zainteresowania angażowaniem się w pomoc wolontarystyczną mającą na celu wspieranie osób starszych w ich codziennym życiu; • wycofanie społeczne osób starszych i łączące się z nim osamotnienie; • niekorzystna sytuacja materialna osób starszych.

OBSZAR V

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • osoby niepełnosprawne z gminy są informowane o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy; 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy nie jest monitorowana;

<ul style="list-style-type: none"> • w gminie likwidowane są bariery utrudniające codzienne życie osobom niepełnosprawnym; • wśród osób niepełnosprawnych z gminy upowszechniane są oferty pracy oraz informacje o wolnych miejscach pracy; • przedsiębiorcy z gminy są informowani o możliwościach refundacji ze środków PFRON kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych; • w gminie prowadzone są działania na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością; • w gminie prowadzone są działania zapobiegające marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • gmina nie dysponuje kadrami pracowników świadczących opiekę i udzielających wsparcia osobom niepełnosprawnym; • specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi z terenu gminy nie są organizowane ani świadczone; • w gminie nie funkcjonują domy dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych; • w gminie nie funkcjonuje wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych.
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak barier ograniczających przekaz informacji o dostępnych formach pomocy dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin; • potrzeba likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym spotyka się ze społeczną akceptacją; • zasoby i możliwości gminy zaspokajają potrzeby w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością; • w społeczności gminy wzrasta przekonanie o potrzebie zapewnienia osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób niepełnosprawnych na terenie gminy; • liczebność i fachowość kadr świadczących opiekę i udzielających wsparcia nie zaspokajają potrzeb osób niepełnosprawnych; • osoby niepełnosprawne z gminy nie mają wystarczającego dostępu do domów dziennego pobytu; • lokalny rynek pracy nie dysponuje ofertami pracy dla osób niepełnosprawnych; • w gminie nie ma podmiotów ekonomii społecznej (jak np. warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywności zawodowej, spółdzielnie inwalidów, spółdzielnie socjalne), mogących zatrudniać osoby niepełnosprawne; • przedsiębiorcy z gminy nie są zainteresowani zatrudnianiem osób niepełnosprawnych; • sektor pozarządowy z terenu gminy nie jest zainteresowany prowadzeniem działalności na rzecz osób niepełnosprawnych; • mieszkańcy gminy nie wykazują zainteresowania działalnością wolontarystyczną na rzecz osób niepełnosprawnych.

OBSZAR VI

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • samorząd gminy podejmuje inicjatywy zmierzające do podnoszenia poziomu i jakości życia mieszkańców; • samorząd gminy zachęca mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych; • gmina podejmuje działania zmierzające do zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie 	<ul style="list-style-type: none"> • na terenie gminy nie są popularyzowane informacje o działalności lokalnych organizacji pozarządowych; • organizacje pozarządowe z terenu gminy nie podejmują działań na rzecz łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych.

<p>kultury, sportu i rekreacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> • w gminie prowadzone są działania mające na celu zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób, rodzin i grup społecznych; • gmina podejmuje działania w celu pozyskiwania dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej (np. z funduszy Unii Europejskiej); • istniejąca w gminie sieć placówek pomocy społecznej jest dostosowana do aktualnych potrzeb; • pracownicy pomocy społecznej mają możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych, biorąc udział w szkoleniach, konferencjach i innych formach doskonalenia zawodowego; • na terenie gminy realizowane są przedsięwzięcia (np. projekty finansowane z funduszy Unii Europejskiej), umożliwiające mieszkańcom korzystanie z oferty uczenia się przez całe życie; • przedstawiciele Kościoła włączają się w działania na rzecz łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych; • jednostki organizacyjne gminy prowadzą działania w zakresie propagowania i inicjowania wolontariatu. 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • poziom i jakość życia mieszkańców gminy odczuwalnie wzrastają; • gmina posiada możliwości pozwalające na poszerzenie i podnoszenie atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców; • w gminie nie przybywa osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją; • w dyspozycji gminy są środki zewnętrzne umożliwiające skuteczniejszą realizację zadań z zakresu pomocy społecznej; • nakłady na rozwój kwalifikacji kadr pomocowych są wystarczające i dostosowane do aktualnych potrzeb; • dorośli mieszkańcy gminy korzystają z możliwości uzupełniania lub podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych; • działania podejmowane przez przedstawicieli Kościoła wpływają na łagodzenie i rozwiązywanie problemów społecznych na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy gminy wykazują niskie zainteresowanie podejmowaniem inicjatyw lokalnych; • zainteresowanie mieszkańców działalnością w organizacjach pozarządowych nie wzrasta; • ograniczone możliwości poszerzenia sieci placówek pomocy społecznej; • aktywność organizacji pozarządowych nie przyczynia się w istotny sposób do łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych w gminie; • w gminie nie wzrasta zainteresowanie różnymi formami działalności wolontarystycznej.

22. PODSUMOWANIE

Analiza sytuacji demograficznej, dokonana na przestrzeni trzech kolejnych lat wykazała, iż wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkujących gminę, przy jednocześnie malejącej liczbie osób w wieku przedprodukcyjnym. Obserwowane tendencje świadczą o starzeniu się społeczności gminy.

Infrastruktura techniczna w gminie jest dość dobrze rozwinięta. W latach 2013-2015 zrealizowano szereg inwestycji, przyczyniających się do poprawienia standardu życia mieszkańców. Użytki rolne zajmują blisko 60% powierzchni gminy. Wśród podmiotów gospodarczych w gminie dominują jednostki zaliczające się do prywatnego sektora własności.

W badanym okresie liczba mieszkań komunalnych w gminie rokrocznie malała. W zasobach mieszkaniowych gminy utrzymywała się na tym samym poziomie liczba mieszkań socjalnych. Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacano dodatki mieszkaniowe.

W analizowanym okresie na terenie gminy funkcjonowało przedszkole oraz zespół szkół, który tworzyły: szkoła podstawowa i gimnazjum. Spośród mieszkańców gminy, uczestniczących w badaniu ankietowym, większość oceniła infrastrukturę oświatową w gminie i jakość oferty oświatowej pozytywnie, natomiast w odpowiedzi na pytanie o placówki, których w gminie brakuje, najczęściej wskazywano żłobek.

Mieszkańcy gminy Rymań mają zapewnioną opiekę zdrowotną w jednym ZOZ, korzystają też z usług pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej. Spośród uczestników badania ankietowego największa grupa oceniła funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie jako dostateczną bądź dobrą. Wśród lekarzy specjalistów, których brakuje w gminie, wymieniano: okulistę, kardiologa oraz ginekologa.

Większość ankietowanych oceniło ofertę sportowo-rekreacyjną w gminie pozytywnie. Jeśli chodzi o stan bezpieczeństwa publicznego, policja w 2016 r. odnotowała na obszarze gminy 19 przestępstw. Zdecydowana większość uczestników badania ankietowego przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania stwierdziła, iż czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Jako działania, które należałoby podjąć w gminie w celu poprawy stanu bezpieczeństwa, ankietowani postulowali zwiększenie liczby policjantów i monitoring. Z kolei dla poprawy stanu bezpieczeństwa na drodze najczęściej wskazywali organizację częstszych patroli na drogach oraz instalację sygnalizacji świetlnej i przejść dla pieszych.

Szeroko rozumianą pomoc społeczną w gminie świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w którym w 2015 r. było utworzonych 10 etatów; wśród osób zatrudnionych w GOPS było 3 pracowników socjalnych. Ustawa o pomocy społecznej nakłada na ośrodek pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. Gminny Ośrodek pomocy społecznej w Rymaniu spełnia ten wskaźnik. W wykonywaniu zadań GOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi i innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, placówkami ochrony zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Największą grupę w gronie beneficjentów pomocy społecznej stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny ubogie, borykające się z brakiem zatrudnienia oraz długotrwale lub ciężko chorzy.

Na poziomie powiatowym infrastrukturę polityki społecznej współtworzyły następujące instytucje mające swoją siedzibę w Kołobrzegu: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Powiatowy Urząd Pracy oraz Centrum Spraw Społecznych.

W 2015 roku na terenie gminy Rymań funkcjonowało 9 organizacji pozarządowych oraz dwie parafie Kościoła rzymskokatolickiego.

Wśród problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci ankiety przeprowadzonej na potrzeby opracowania dokumentu strategii najczęściej wskazywali alkoholizm, bezrobocie oraz niezaspokojenie potrzeb w zakresie budownictwa mieszkaniowego. Ankietowani wskazali także kategorie osób i grup, które są ich zdaniem najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym uznając, że problemem tym obarczone są zwłaszcza osoby i rodziny dotknięte ubóstwem, osoby starsze oraz osoby i rodziny dotknięte bezrobociem.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak: ograniczanie bezrobocia, przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz zapewnienie opieki w żłobkach. Odpowiadając na pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi, ankietowani podkreślali rolę właściwie zorganizowanych i przemyślanych form pomocy, wskazując na konieczność udzielania pomocy w postaci szeroko pojętego poradnictwa, aktywizacji zawodowej oraz stworzenia atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego.

Problemy na rynku pracy przyczyniają się do ubożenia ludności, a nawet prowadzą do wykluczenia społecznego. Analiza struktury bezrobocia w gminie wykazała, że w latach 2013-2015 liczba osób bezrobotnych wykazywała tendencję spadkową, przy czym w analizowanym okresie kobiety stały się większością osób bezrobotnych w gminie.

Skutecznie przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminacja ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo wymaga prowadzenia działań, których inicjowanie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Inicjowanie działań związanych z profilaktyką i przeciwdziałaniem uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W latach 2013-2015 wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych wahała się, przy czym najniższe środki na ten cel były wydatkowane w roku 2014, a najwyższe w 2015.

GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu, a ich liczba wahała się (od 19 rozmów w 2013 r., poprzez 14 w 2014 r. do 18 rozmów w roku 2015). Liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, w kolejnych latach wynosiła: 5, 2, 4. W latach 2013-2015 GKRPA kontaktowała się z odpowiednio: 2, 3 i 2 osobami dotkniętymi problemem przemocy w rodzinie.

W analizowanym okresie Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przeprowadził procedury w związku z wpłynięciem 7 Niebieskich Kart w 2013 r. (w tym 5 sporządzonych przez Policję i 2 sporządzonych przez pracowników socjalnych), 6 Niebieskich Kart w 2014 r. (w tym 5 sporządzonych przez Policję i 1 sporządzonej przez pracowników socjalnych) oraz 9 sporządzonych przez Policję w 2015 r.

Badania ankietowe dotyczące problemów równości płci wykazały, że problemy dotyczące równości płci w gminie koncentrują się głównie w obszarze zatrudnienia. O ile znaczna większość badanych stwierdziła, że nie zna przypadków dyskryminacji ze względu na płeć w gminie, o tyle pozostała część ankietowanych stwierdziła, że zna takie przypadki bądź o nich słyszała, a także, że zetknęła się z dyskryminacją ze względu na płeć osobiście lub wśród najbliższych. To uprawnia do sformułowania wniosku, iż należy podejmować działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie równości płci na terenie gminy.

Analiza sytuacji dziecka w gminie wykazała, że problemami, które najczęściej dosięgają dzieci, młodzież i ich rodziny, są przypadki wymagające nadzoru kuratora,

uzależnienia w rodzinie oraz przemoc w rodzinie. Z kolei analiza potrzeb dzieci i młodzieży pokazała konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

Jak wcześniej stwierdzono, przybywa w gminie osób w wieku poprodukcyjnym. W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zapytano mieszkańców gminy o problemy, z jakimi borykają się osoby starsze w gminie. W odpowiedzi najczęściej wskazywano samotność, izolację, ubóstwo i choroby, niemniej 80% ankietowanych stwierdziło, że lokalna polityka społeczna uwzględnia sytuację i potrzeby osób starszych.

Analiza sytuacji osób niepełnosprawnych pozwoliła stwierdzić, że w latach 2015-2016 niepełnosprawność była czwartym, pod względem liczby beneficjentów, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie. Wahaniom ulegała liczba orzeczeń o znacznym stopniu niepełnosprawności i lekkim stopniu niepełnosprawności, a spadkowi liczba orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy Rymań przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu.

Problemy osób niepełnosprawnych i ich rodzin są w gminie na tyle istotne, że zauważa je większość mieszkańców. Osoby niepełnosprawne, jak można sądzić, interpretując m.in. wyniki badania ankietowego, nie są izolowane, mogą liczyć na zrozumienie lokalnej społeczności i wsparcie instytucji pomocowych.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

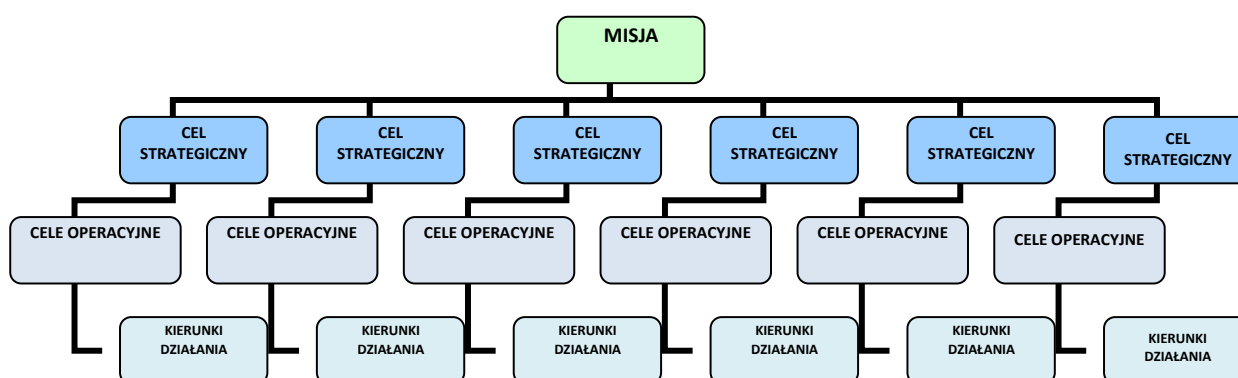
Ocena realizacji założeń poprzedniej strategii, jak również wnioski płynące z tej oceny oraz uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych oraz analizie SWOT, pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej gminy na lata 2018-2027. Zostały one przedstawione w formie misji, celów i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych występujących w gminie obecnie, jak i mogących wystąpić w najbliższych latach.

1. MISJA

Tworząc dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rymań na lata 2018-2027, uznano za uzasadnione przyjęcie misji samorządu w zakresie polityki społecznej w takim brzmieniu, w jakim została ona sformułowana w poprzednio realizowanym dokumencie. Brzmi ona następująco:

„RYMAŃ
gminą silnych rodzin, stwarzającą możliwości rozwoju i przeciwdziałającą
marginalizacji i wykluczeniu społecznemu”

Związek misji z wyznaczonymi celami i kierunkami działań zaprezentowano na poniższym diagramie.

Przyjęta misja będzie realizowana w obrębie wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem następujących priorytetów:

- 1. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom**
- 2. Wspieranie rodzin**
- 3. Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
- 4. Przeciwdziałanie uzależnieniom**
- 5. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia**
- 6. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym**

7. **Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom gminy**
8. **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

CEL STRATEGICZNY 1.:

ZAPOBIEGANIE I PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI, MINIMALIZOWANIE SKUTKÓW TYCH ZJAWISK W GMINIE.

Cele operacyjne:

1. **Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom i rodzinom ubogim.**
2. **Aktywizacja zawodowa mieszkańców na rynku pracy.**
3. **Przeciwdziałanie rozwarstwieniu społecznemu w gminie.**
4. **Wspieranie osób i rodzin, które nie są w stanie samodzielnie uchronić się przed bezrobociem i ubóstwem.**
5. **Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom i rodzinom ubogim.

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
3. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich.
4. Organizowanie zbiórek i akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich.
5. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołem.
6. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz mieszkańców gminy zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Aktywizacja zawodowa mieszkańców na rynku pracy.

1. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach.
2. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci, uwzględnianie zasad równości płci w podejmowanych działaniach na rzecz osób bezrobotnych.
3. Realizacja lub współdziałanie w realizacji projektów i akcji informacyjnych na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy.
4. Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia oraz alokacji kapitału i inwestycji na rynku pracy.
5. Rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych oraz udostępnianie ofert i informacji osobom poszukującym pracy.
6. Motywowanie, doradzanie i wsparcie mieszkańców w poszukiwaniu ofert pracy.
7. Wsparcie osób i rodzin ubogich pracą socjalną z wykorzystaniem kontraktów socjalnych.
8. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ograniczenia bezrobocia oraz doradztwa personalnego.
9. Wprowadzenie udogodnień dla pracodawców zatrudniających osoby bezrobotne.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.

Przeciwdziałanie rozwarstwieniu społecznemu w gminie.

1. Wspieranie zatrudnienia subsydiowanego.
2. Promowanie wzoru rodziny, w której oboje rodzice czują się odpowiedzialni za jej los.
3. Podejmowanie akcji uświadamiających o równości praw kobiet i mężczyzn.
4. Wzmacnianie inicjatyw społecznych ułatwiających zaspokojenie potrzeb osób o niższym statusie materialnym
5. Zapewnienie właściwej kontroli społecznej w gminie sprzyjającej ogólnemu bezpieczeństwu socjalnemu mieszkańców.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.

Wspieranie osób i rodzin, które nie są w stanie samodzielnie uchronić się przed bezrobociem i ubóstwem.

1. Zatrudnienie psychologa, wspierania rodzin z problemami stosownie do potrzeb.
2. Organizowanie warsztatów, realizowanie projektów wzmacniających umiejętności gospodarowania, poruszania się po rynku pracy.
3. Podejmowanie działań mających na celu wzmacnianie więzi rodzinnych.

4. Monitorowanie sytuacji rodzin poprzez wizyty w środowisku domowym.
5. Organizowanie spotkań integracyjnych społeczności lokalnej, budowanie sieci wsparcia społecznego dla osób i rodzin niezaradnych życiowo.
6. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez GOPS.
7. Wspieranie działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej.
8. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 5.

Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

1. Monitorowanie zagrożeń prowadzących do wystąpienia zjawiska bezdomności na terenie gminy.
2. Udzielanie w razie wystąpienia takiej potrzeby pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością.
3. Zapewnienie schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego osobom bezdomnym.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2019-2027.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy, Policja, lokalni przedsiębiorcy, banki żywności, noclegownie, schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób ubogich i bezrobotnych objętych pracą socjalną,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa bezrobocia i bezdomności,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych.

CEL STRATEGICZNY 2.

WSPIERANIE RODZIN, PODNOSZENIE POZIOMU I JAKOŚCI ICH FUNKCJONOWANIA, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE, WZMACNIANIE KONDYCJI ZDROWOTNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY.

Cele operacyjne:

1. **Wzmacnianie potencjału rodzin.**
2. **Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.**
3. **Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia i zdrowego trybu życia.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Wzmacnianie potencjału rodzin.

1. Promowanie prawidłowego modelu rodziny, edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.
2. Edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwiązywania konfliktów rodzinnych.

3. Podejmowanie działań w celu tworzenia grup wsparcia dla rodzin problemowych.
4. Udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
5. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
6. Zatrudnianie adekwatnie do potrzeb asystentów rodziny oraz organizowanie szkoleń i projektów dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
7. Zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego.
8. Przeciwdziałanie przejawom dyskryminacji rodzin wielodzietnych.
9. Wspieranie tworzenia różnych form opieki nad dziećmi do lat 3.
10. Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez kontynuowanie akcji informacyjno-edukacyjnych przy wsparciu lokalnych mediów.
11. Integrowanie prowadzonych działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę podmiotów instytucjonalnych i sektora pozarządowego.
12. Propagowanie zdrowego stylu życia.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.

1. Zapewnienie osobom uzależnionym, w szczególności od alkoholu i środków psychoaktywnych, dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.
3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego, a w razie potrzeby schronienia w celu odizolowania od sprawców przemocy.
4. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych.
5. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.
6. Tworzenie w miarę wystąpienia takiej potrzeby grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
7. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, podnoszenie kwalifikacji członków zespołu w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie.

8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.

Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

1. Promowanie zdrowia, zdrowego stylu życia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zapewnienie dostępu do podstawowej opieki medycznej mieszkańcom gminy i w miarę możliwości do opieki specjalistycznej.
3. Podejmowanie działań mających na celu poszerzenie oferty w zakresie ochrony zdrowia na terenie gminy.
4. Rozwój bazy rekreacyjnej dostępnej dla mieszkańców oraz oferty gminy w zakresie sportu i rekreacji skierowanej do różnych grup mieszkańców.
5. Rozszerzenie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2019-2027.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół i społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny,
- liczba szkoleń i projektów adresowanych do rodzin,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie,
- liczba interwencji przeprowadzonych w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2019-2027.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3.

DBAŁOŚĆ O ROZWÓJ DZIECI I MŁODZIEŻY.

Cele operacyjne:

1. **Dbalność o jakość i poziom kształcenia dzieci i młodzieży, wyrównywanie szans edukacyjnych, zapewnienie uczniom niepełnosprawnym dostępu do edukacji.**
2. **Profilaktyka uzależnień, eliminowanie zachowań negatywnych w środowisku szkolnym, dbalność o organizację czasu wolnego.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Dbalność o jakość i poziom kształcenia dzieci i młodzieży, wyrównywanie szans edukacyjnych, zapewnienie uczniom niepełnosprawnym dostępu do kształcenia.

1. Zapewnienie odpowiedniej jakości i poziomu kształcenia w placówkach oświatowych na terenie gminy.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów.
3. Monitorowanie środowiska uczniów pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny.
4. Pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich, m.in. poprzez stypendia socjalne, organizację dożywiania, zakup podręczników i materiałów szkolnych.
5. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce.
6. Zapewnienie uczniom niepełnosprawnym dostępu do edukacji, m.in. poprzez prowadzenie i organizację nauczania indywidualnego.
7. Promowanie w środowisku lokalnym uczniów wybitnie uzdolnionych, tworzenie warunków sprzyjających ich rozwojowi poprzez różnego rodzaju formy wyróżnień i nagród.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Profilaktyka uzależnień, eliminowanie zachowań negatywnych w środowisku szkolnym, dbalność o organizację czasu wolnego.

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
2. Monitorowanie środowiska szkolnego oraz podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym.
3. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat przestępczości i jej negatywnych skutków.
4. Budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji z uczniami, dbałość o właściwy klimat umożliwiający rozwój inteligencji emocjonalnej uczniów i stworzenie przyjaznego środowiska szkolnego.
5. Rozszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy oraz wyjazdów kolonijnych, zimowisk i wycieczek.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2019-2027.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne świetlice.

Partnerzy w realizacji działań:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół rzymskokatolicki, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet lokalny i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba uczniów objętych dożywianiem

- liczba przyznanych stypendiów socjalnych
- liczba opracowywanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
- liczba opracowywanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat przestępczości i jej negatywnych skutków.
- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym,

CEL STRATEGICZNY 4.

WSPIERANIE STARZENIA SIĘ W DOBRYM ZDROWIU, OGRANICZANIE SKUTKÓW NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.

Cele operacyjne:

1. **Pomoc osobom starszym i im rodzinom, organizacja czasu wolnego, usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.**
2. **Pomoc osobom niepełnosprawnym oraz ich aktywizacja społeczna i zawodowa.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Pomoc osobom starszym, organizacja czasu wolnego, usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.

1. Monitorowanie struktury demograficznej mieszkańców gminy ze szczególnym uwzględnieniem grupy osób w wieku poprodukcyjnym.
2. Monitorowanie sytuacji rodzinnej i ekonomicznej osób starszych mieszkających na terenie gminy.
3. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym.
4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
5. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
6. Wspieranie powstawania i rozwoju placówek wsparcia dla osób starszych.
7. Kontynuowanie działalności Klubu Seniora.

8. Zachęcanie osób starszych do czynnego uczestnictwa w życiu społecznym.
9. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu osób starszych.
10. Podejmowanie współpracy z Kościołem rzymskokatolickim oraz z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób starszych.
11. Podejmowanie współpracy z organizacjami skupiającymi osoby starsze.
12. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze, zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym poprzez organizowanie imprez, spotkań integracyjnych, zajęć, wycieczek.
13. Podejmowanie działań skierowanych do rodzin osób starszych w celu zapewnienia seniorom właściwej opieki w środowisku zamieszkania.
14. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących nieść wsparcie osobom starszym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Pomoc osobom niepełnosprawnym oraz ich aktywizacja społeczna i zawodowa.

1. Ograniczanie skutków niepełnosprawności poprzez aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym.
3. Monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych w oparciu o dostępne informacje, jak i uwagi przekazywane przez organizacje skupiające osoby niepełnosprawne.
4. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach mających na celu zdobycie kwalifikacji umożliwiających podjęcie pracy.
5. Prowadzenie działań zmierzających do likwidacji barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym.
6. Podejmowanie inicjatyw mających na celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym warunków uczestniczenia w życiu społecznym na równych prawach.
7. Organizacja aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne, organizowanie imprez, spotkań integracyjnych, zajęć, wycieczek.
8. Popularyzowanie wolontariatu na rzecz wspierania osób niepełnosprawnych w codziennym życiu.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych i organizacjami skupiającymi osoby niepełnosprawne.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2019-2027.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerzy w realizacji działań:

Policja, Straż Pożarna, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością (w oparciu o dane GOPS-u),
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych.

CEL STRATEGICZNY 5.

ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCOM GMINY.

Cele operacyjne:

- 1. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy, przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.**
- 2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy, przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.

1. Integracja i współdziałanie różnych podmiotów, instytucji i środowisk na rzecz poprawy bezpieczeństwa.
2. Realizacja działań, których celem jest uwrażliwianie na potrzebę wzajemnej ochrony mieszkańców przed przestępczością i pomagających unikać zagrożeń powodowanych przestępczością.
3. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remonty i modernizację dróg i infrastruktury drogowej.
4. Podejmowanie działań o charakterze prewencyjnym w zakresie zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom w odpowiedzi na postulaty zgłaszane przez samorząd gminy i mieszkańców.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Zapewnienie dzieciom i młodzieży bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym.

1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym.
2. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły.
3. Monitorowanie środowiska szkolnego pod kątem zagrożeń związanych z dystrybucją substancji psychoaktywnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2019-2027.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerzy w realizacji działań:

Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet lokalny i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw, w tym wśród nieletnich,
- liczba inicjatyw mających na celu poprawę stanu bezpieczeństwa na terenie gminy,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

CEL STRATEGICZNY 6.

ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I LUDZKIEGO.

Cele operacyjne:

1. **Doskonalenie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości świadczonych usług, rozwijanie infrastruktury socjalnej.**
2. **Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.**
3. **Budowa dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Doskonalenie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości świadczonych usług, rozwijanie infrastruktury socjalnej.

1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie niezbędnych środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego.

2. Poprawa obsługi klientów pomocy społecznej poprzez dostosowywanie struktury kadrowej i warunków lokalowych do bieżących potrzeb.
3. Rozwój usług elektronicznych w zakresie usprawniania pomocy świadczonej mieszkańcom gminy.
4. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie pracy na rzecz rodziny.
5. Zapewnienie mieszkańcom informacji o dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przez zamieszczanie informacji dotyczących funkcjonowania pomocy społecznej na stronach internetowych oraz w postaci broszur i ulotek.
6. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne gminy poprzez udział w istniejących organizacjach pozarządowych oraz zachęcanie do tworzenia nowych podmiotów trzeciego sektora.
2. Opracowywanie i realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.
3. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.

Budowa dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.

1. Wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.
2. Poszerzenie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze gospodarczym i społecznym.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2019-2027.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół rzymskokatolicki, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet lokalny i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspólnych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba opracowanych i zrealizowanych projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba spotkań mieszkańców z władzami samorządowymi gminy.

3. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rymań na lata 2018-2027 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zespół Oceniający, w skład którego wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych i przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie Wójtowi i Radzie Gminy, sugerując podjęcie działań zmierzających do poprawy efektywności realizacji zapisów dokumentu lub korygujących przyjęte założenia.

W ocenie stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe, których wykaz może zostać poszerzony w celu uzyskania pełniejszego obrazu realizacji i skuteczności podejmowanych działań.

4. PROGNOZA ZMIAN

Realizacja działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinna przyczynić się m.in. do:

- poprawy sytuacji rodzin i osób ubogich,
- uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem ubóstwa,
- podniesienia kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenia ich szans na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy,
- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych zawodowo,
- zmniejszenia skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia,
- zwiększenia liczby miejsc pracy,
- zmniejszenia liczby osób bezrobotnych,
- eliminowania zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy,
- wzrostu liczby podmiotów gospodarczych,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla rodzin,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- zwiększenia szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
- polepszenia dostępu do podstawowych usług zdrowotnych, jak również specjalistycznych usług medycznych,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego trybu życia,
- zwiększenia liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia,
- zapobiegania wykluczenia cyfrowego osób starszych,
- zwiększenia udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,

- aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- uwrażliwienia społeczeństwa na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych,
- podniesienia jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym,
- poprawy komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,
- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- poszerzenia wiedzy uczniów w zakresie przestępczości i jej skutków,
- zapobiegania patologiom wśród nieletnich,
- umocnienia współpracy sąsiedzkiej w walce z przestępczością,
- zwiększenia bezpieczeństwa na drodze,
- podniesienia poziomu profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
- podniesienia jakości świadczonych usług,
- zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych,
- podniesienia poziomu wiedzy mieszkańców o podejmowanych przez samorząd działaniach i zamierzeniach.

5. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych Strategii. Są one przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 37. Ramy finansowe realizacji strategii w latach 2019-2027

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
4.463.01 0	4.580.00 0	4.694.50 0	4.764.90 0	4.885.00 0	5.031.55	5.182. 49	5.337.96	5.342.62

Poniżej przedstawiono wykres prezentujący skalę wydatków zaplanowanych w ramach finansowych Strategii.

6. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rymań będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego pozyskają i znajdą środki umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami.

6.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rymań na lata 2019-2027 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny,
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
4. Program Współpracy Gminy Rymań z Organizacjami Pozarządowymi oraz Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego.

6.2. PROJEKTY

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które będą odzwierciedlać potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców, a ich autorami będą przedstawiciele lokalnej społeczności. Ich realizacja jest wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rymań na lata 2019-2027 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych

występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1 Podstawowe informacje dotyczące liczby ludności i powierzchni jednostek urbanistycznych	17
Tabela 2. Liczba mieszkańców oraz dynamika zmian w poszczególnych jednostkach urbanistycznych w latach 2012-2016	18
Tabela 3. Udział mieszkańców w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców danej jednostki urbanistycznej w 2016r.	20
Tabela 4. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną w 2015r.	22
Tabela 5. Liczba podmiotów gospodarczych w rzeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki	24
Tabela 6. Mieszkania zamieszkane według okresu budowy	26
Tabela 7. Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 roku na 100 budynków mieszkalnych w danej jednostce urbanistycznej	26
Tabela 8. Średnia powierzchnia używana lokalu na jedną osobę w poszczególnych jednostkach urbanistycznych	28
Tabela 9. Liczba oddziałów/miejsc w placówkach oświatowych na terenie Gminy Rymań oraz liczba dzieci do nich uczęszczających na lata 2014-2016.....	30
Tabela 10. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat w gminie w 2016r.	32
Tabela 11. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2016 roku.....	33
Tabela 12. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2016 roku	34
Tabela 13. Baza noclegowa w gminie w 2015r.	35
Tabela 14. Ogólna liczba popełnionych przestępstw na terenie Gminy Rymań w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2016r.	37
Tabela 15. Liczba popełnionych przestępstw przeciwko rodzinie i opiece w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostki w 2016 r.....	39
Tabela 16. Stan zatrudnienia w GOPS na koniec 2015r.....	41
Tabela 17. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki w gminie rymań w 2016r.	42
Tabela 18. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2014-2015 według gospodarstw domowych	44
Tabela 19. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2014-2015	45
Tabela 20. Odpłatność za pobyt mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej w latach 2013-2015	46
Tabela 21. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2015 r.....	46
Tabela 22. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2016 r.....	47
Tabela 23. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2015-2016	48
Tabela 24. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których mogą korzystać mieszkańcy gminy	48
Tabela 25. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2013-2015	49
Tabela 26. Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w poszczególnych sołectwach w 2016r.....	53
Tabela 27. Struktura osób bezrobotnych w Gminie Rymań w latach 2012-2016	55
Tabela 28. Liczba osób długotrwale bezrobotnych przypadających na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w poszczególnych sołectwach w 2016r.....	56
Tabela 29. Poziom wykształcenia osób bezrobotnych w Gminie Rymań w latach 2012-2016	58
Tabela 30. Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego sołectwa w gminie rymań w 2016r.....	58
Tabela 31. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie w latach 2013-2015.....	61
Tabela 32. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2013-2015	61
Tabela 33. Udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w gminie w latach 2013-2015	64
Tabela 34. Negatywne zachowania i zjawiska ujawnione w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2017/2018	66

Tabela 35. Występowanie dysfunkcji i patologii w otoczeniu rodzinnym uczniów w Rymaniu	66
Tabela 36. Osoby w wieku produkcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2013-2015.....	72
Tabela 37. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2014-2015	75
Tabela 38. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2013-2015	76
Tabela Ramy finansowe realizacji strategii w latach 2019-2027	107
Wykres 1.Liczba ludności Gminy rymań w latach 2012-2016	18
Wykres 2. Jaki Pani/Pan jest poziom w zakresie ochrony zdrowia w gminie	35
Wykres 3. Jaka jest według Pani/Pana oferta gminy w zakresie sportu i rekreacji?	36
Wykres 4. Jaka jest według Pani/Pana oferta gminy w zakresie sportu i rekreacji?	29
Wykres 5. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?.....	51
Wykres 6. Czy zna Pani / Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	63
Wykres 7. Czy Pani / Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy	63
Wykres 8. Jak Pan/Pani ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?.....	68

Uzasadnienie

Konieczność opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz.1508 z późn. zm.) Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizowania ich skutków.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Przewodnicząca Rady Gminy

Anna Dworek